

SLOVENE

Naročnina
za državo SHS:
do preklica:
a) po pošti mesečno Din 14
b) dostavljen, nadom.
mesečno 12
za inozemstvo:
mesečno Din 23
Sobotna izdaja:
v Jugoslaviji Din 20
v inozemstvu 40
Mesečna priloga: Vestnik SHS

Gene inseratom:
Enostopna petina vrata mali
oglas po Din. 1 — in Din. 1.50,
veliki oglas nad 45 mm vi-
šine po Din. 2 —, poslana št.
po Din. 3 —.
Pri večjem naročilu popusti
Izba za vsak dan izjemni
ponedeljka in dneva po prax-
niku ob 3. uri zjutraj.
Poština plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Recepti se ne vračajo; neizbrkana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telefon št. 50, uprava št. 320.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne brzo.
Ljubljana št. 650 za naročnike in št. 349 za oglase,
zagreb 39 011, maribor 7563, praga in dunaj 24.707.

Slovenskemu uradništvu.

Kandidat Reisner stopa v volivno are-
no z geslom: »Za enotno in čisto primerno
službeno pragmatiko. Demokratije upajo,
da bo pragmatika tudi tokrat najboljši pra-
šek za oči, ki naj zakrije neovrgljivo dej-
stvo, da se je naš gmojni položaj za časa
demokratske vlade poslabšal za 100 do 300
odstotkov.

Enotna službena pragmatika je bila
kardinalna zahteva prečanskega uradništva
vsa leta po prevratu. To pa ne morda iz
navdušenja do Zerjavovega centralizma,
tudi ne iz potrebe po pragmatiki sami ko-
tiki, — saj sedanjem pragmatikom ni bog-
ve kaj očitati, — temveč predvsem zato, ker
smo upali, da enotna pragmatika odpravi
nezaslišano krivico dvojnega plačilnega si-
stema v ni državi. To velja zlasti za prvi
dve leti, ko so bili prejemki srbijanskega
uradništva pri istih draginskih razmerah
skoro dvakrat višji od naših. Poleg tega
smo pričakovali, da nova pragmatika sa-
nira koruptne razmere, ki so po vojni za-
vladale v vzhodni polovici države, da se s
tem zboljša naše gospodarstvo in promet,
indirektno pa tudi naš gmojni položaj.

Danes, v petem letu osvobođenja vidi-
mo, da so nas vse nade v poštene namene
demokratov kruto varale. Če bi jim bilo v
resnici le količjak do urejenih razmer, bi
bila pragmatika že zdavnaj pod streho in
tudi naš gmojni položaj že pravično in de-
finitivno uravnan. Kar je bilo mogoče v
ostalih nasledstvenih državah in v Nemčiji,
kjer so povsod že koj prvo leto dobili mo-
derne pragmatike, to bi bilo mogoče tudi
pri nas.

Če se vprašamo, kake razloge so imele
vladne stranke za odlog pragmatike, nam
ni treba daleč iti, saj leže na dani. Pred-
vsem bi pomenila enotna pragmatika tudi
enotni plačilni sistem, torej znatno poviša-
nje prejemkov prečanskega uradništva. Z
odlaganjem pragmatike pa si je finančni
minister prihranil ogromne svote na naš
račun, odnosno jih koristnejše uporabil za
razne »rodoljubne« svrhe; zdaj na primer
za kupovanje glasov za radikalno stranko
v Sloveniji.

Poglaviti vzrok zavlačevanja pa je bil
politični. Uradnik onkraj Save je bil
že od nekdaj eksponent vladajoče stranke
in je to še dandanes. Tam doli za sprejem
v državno službo in za napredovanje ni me-
rodajna predizobrazba in kvalifikacija,
temveč predvsem ali celo edino le stran-
karska pripadnost posameznika. Z novo
vlado pridejo vedno tudi novi uradniki. V
neposredni zvezi s to okoliščino je tudi vse
isto, kar razumemo pri nas pod besedo
korupcija, zarada, bakšiš ali kakor se že
tako postransk zaslužki, ki sta jih pripo-
ročala Davidovič in Govekar, imenujejo.
Zato ni prav nič čudno, če se srbijansko
uradništvo ni nikdar posebno ogrevalo za
pragmatiko, od katere bi v materijalnem
pogledu moglo imeti le škodo. Da, bilo bi
le logično, če bi jo tudi oni po možnosti ovi-
rali. Če in v koliko se je to zgodilo, bi mo-
gli povedati gospodje okrog OZ. Dejstvo je,
da so srbijanski uradniki prepustili redak-
cijo pragmatike Slovincu, češ, naj nas bizi-
ga. Nasprotno pa je prišla našim demokra-
tom in Reisnerju silno prav, ter so se ve-
dno sklicevali nanjo, kadar bi bilo treba
povišati klade.

To so torej vzroki, da pragmatike še
nimamo in da je morda tudi v bodoče še
ne dobimo tako kmalu.

Sedaj pa si oglejmo še načrt pragma-
tike, ki je prizadjal Reisnerju toliko pre-
glavice!

Priznamo, da ni nikaka šala, spraviti
v sklad interese proletariziranega prečan-
skega uradništva, ki stremi za urejenimi
razmerami, kakor jih je bilo vajeno poprej,
z interesi in cilji korumpirane buržuazije
v Srbiji. Ali Reisner ni odnehal. Tuhtal je
noč in dan, dokler je ni pogruntal in ni
načrt zagledal belega dne. Ne bom se spu-
ščal v podrobnosti tega načrta, dotakniti se
hočem le ene točke v načrtu, namreč tiste,
ki najbolj smrdi po balkanizmu, in ta je ta-
kozvano »stavljenje na razpoloženie«.

Nič ne rečem, da bi to poglavje ne bilo
na mestu, kajti čiščenje je potrebno. Toda
pregovor pravi, da sleče volk le dlako, ko-
že pa ne. Tako in nič drugače se ne bo zgo-
dilo tudi v tem slučaju. Razpoloženie zade-
ne, ako zmagajo režimske stranke, gotovo
le tiste, ki so kedarkoli in kakorkoli opo-
nirali sedanjim vladnim metodam in skrat-
ka vse, ki niso pokorni hlapci in priganjači
režima, dočim se ga patentirani vladinovi
niti malo ne smejo bati, pa najsi imajo po-
leg nezadostne kvalifikacije še take grehe
na vesti.

Ta pragmatika pa utegne postati usod-
na, zlasti za slovensko uradništvo, še iz ne-
kega drugega razloga. Če zmagaja Pašić—Pri-
bičevićeva koncepcija centralizma, je izre-
čena s tem sodba nad velikim delom slo-
venskega uradništva in ta sodba se glasi:
»Ajde bre v Makedonijo, Albanijo in Črno
goro!« Tedaj bomo tudi mi deležni dobrot,
ki jih uživajo naši rekrti v toliki meri! Na
naša mesta bi prišli Srbi, da bi uvedli pri
nas marsikaj, kar se nimamo; končni uspeh

pa bi bil ta, da bi se polagoma znatno pri-
bližali macedonskim razmeram.

Mislím, da bi bila vsaka nadaljna be-
seda odveč, kajti grehi centralistov vpijejo
do neba. Zato Reisnerju in njegovi žlahti
lahko že danes povemo, da ji dne 18. mar-
ca ne bo pomagala ne pragmatika ne in-
deksne številke in ne druge lepe obljube.
Dejanja govore proti vam! Tri leta ste imeli
čas dokazati, kaj znate in kaj hočete za
nas storiti in dokazali ste, da poznate urad-
nika le ob volitvah, sicer pa ste zvesti hlap-
ci velestranskega kapitala.

Uradništvo je spregledalo in se zave-
da, da sedaj ne gre le za pragmatiko ali za
kako malenkostno zboljšanje plač, temveč
za mnogo več: gre za biti in ne biti ne
samo nas, temveč vsega slovenstva. Zato
bomo dne 18. marca v strnjanih vrstah z
ostalimi sloji delovnega slovenskega ljud-
stva glasovali za avtonomno Slovenijo. One
pa, ki bodo volili centraliste, bodo kleli še
njih lastni otroci in pozni rodovi.

Uradnik.

Turčija odklonila mirovno pogodbo.

TURČIJA, ANGLIJA IN FRANCIJA ZA NOVA POGAJANJA.

Angora, 8. marca. (Izv.) Narodna skup-
ščina je razpravo o mirovnih pogajanjih
končala včeraj pozno zvečer in z veliko ve-
čino izrekla zaupnico vladi. Skupščina je
pooblastila vlado, da nadaljuje pogajanja na
slednji podlagi: 1. Odprava kapitulacij na
finančnem in sodnem polju. 2. Odgovoritev
ureditve finančnih in gospodarskih vpra-
šanj kakor tudi mosulskega vprašanja. 3.
Izročitev Karagača. 4. Vsa določila mirovne
pogodbe, pri katerih so sodelovali turški
delegati, se sprejmejo. 5. Od Grške se mo-
ra brezpogojno zahtevati obnova opustoše-

nih pokrajin.

Pariz, 8. marca. (Izv.) »Agence Havas«
poroča: Če bo angorska vlada predložila
sprejemljive protipredloge, jih bo fran-
coska vlada temeljito proučila ter bo v na-
mem slučaju pripravljena obnoviti z zavez-
niki pogajanja v Lausanni.

London, 8. marca. (Izv.) K odklonitvi
mirovne pogodbe v Angorski narodni skup-
ščini poroča Reuter, da je angleška vlada
pripravljena obnoviti mirovne pogoje, če
Turki dokažejo, da resno mislijo.

Razmejitev med Reko in
Jugoslavijo.

Belgrad, 8. marca. (Izv.) Danes so do-
šli semkaj člani posvetovalne komisije za
razmejitev med Reko in našo državo. Vršila
se je daljša konferenca v zunanjem mi-
niststvu. Razpravljali so posebno o želez-
niškem prometu med Reko in našo državo.

Nadaljevanje niške konference

Belgrad, 8. marca. (Izv.) Danes se je
nadaljevala konferenca v Nišu, ki je bila
dva dni prekinjena. Na seji so ponovno
razpravljali o vprašanjih, ki so bila pred-
met nesoglasja, na temelju instrukcij, ki
so došle iz Belgrada oziroma iz Sofije.
Kljub nesoglasju se zdi, da bo konferenca
kmalu končana, ker Bolgari stremijo za
tem, da pride čimprej do sporazuma.

PROGLAS DR. IVANIČA.

Belgrad, 8. marca. (Izv.) Dr. Momčilo
Ivanič je v Vojvodini izdal volivni oklic
v srbskem, nemškem, mažarskem in ro-
munske jeziku. V oklicu pravi, da Proti-
čeva stranka zahteva politično, gospodar-
sko in kulturno enakopravnost brez ozira
na vero in narodnost. Stranka je za široko
samoupravo, proti reakciji, za izvršitev
agrarne reforme, za rešitev invalidskega
vprašanja in za svobodo šol za narodnosti
in vere.

ROMUNI ZA PROTIČA.

Belgrad, 8. marca. (Izv.) Po semkaj
došlih vesteh vojvodinski Romuni ne bodo
pri volitvah glasovali za Nemce, ampak za
Stojana Protiča, oziroma njegove pristaše.

VOLITVE V AVSTRIJI.

Dunaj, 8. (Izv.) Volitve v narodni svet
se bodo vršile 14. oktobra. Istočasno se
bodo vršile tudi deželne in občinske volit-
ve na Dunaju.

Vzrok Baltičeve upokojitve.

Belgrad, 8. marca. (Izv.) Snoti je bil
v notranjem ministstvu podpisan ukaz, s
katerim se vpokoji veliki župan v Ljubl-
jani dr. Vilko Baltič. V političnih kro-
gih se je danes o tem mnogo razpravljalo.
Ti krogi so prepričani, da je ta akt notra-
njega ministra naperjen proti pokrajinske-
mu nametniku Ivanu Hribarju, ki se
je svoj čas najbolj potegoval za to, da je
bil Baltič imenovan za velikega župana,
čeprav je izrazit demokrat. Govori se, da
bo za velikega župana v Ljubljani imeno-
van kočevski odvetnik dr. Sajovic,
ki se je te dni mudil v Belgradu.

Število francoske armade v
Poruhrju.

London, 8. marca. (Izv.) Na tozadevno
vprašanje je vlada odgovorila, da je znašalo
število francoskih čet v zasedenem ozemlju
pred zasedbo Poruhrja 91.000 mož, sedaj
pa se je to število zvišalo na 116.000 mož.

Berlin, 8. marca. (Izv.) Nemški zastop-
niki v Parizu, Bruslju in Londonu so vlo-
žili protestno noto proti najnovejšim kazens-
kim naredbam v Poruhrju.

Pariz, 8. marca. (Izv.) »Republique
Française« poroča, da bo jutri Poincaré v
drugič nastopil v zunanjem odseku in kon-
čal pred 14 dnevi začeta izvajanja o zased-
bi Poruhrja. Poročal bo tudi o lozanski kon-
ferenci.

OBTOŽBA BOLGARSKIH MINISTROV.

Sofija, 8. marca. (Izv.) Sobranje je več-
raj sklenilo, da se bivši ministri Gešov, Da-
nev, Malinov in Kosturkov stavijo pod ob-
tožbo.

BUBONSKA KUGA NA MALAGI.

Madrid, 8. marca. (Izv.) Listi poročajo,
da so na Malagi ugotovili 20 slučajev bu-
bonske kuge (črna smrt).

Pred važnimi dogodki.

Voditelj angleške delavske stranke v
nižji zbornici, Macdonald, je opozoril Bon-
nar Lawa na to, da Francija v zvezi z
Belgijo namerava izpremembo verzaj-
ske pogodbe. To se Macdonaldu zdi za mir
jako nevarno. Predlaga, da se sestavi nekak
širši forum, da se franco-
sko-nemški spor poravnava in poziva vlado,
da v tem smislu posreduje.

Bonar Lav je odgovoril, da on deli
bojazen parlamenta, kar se tiče posledic,
ki jih more imeti francoska politika v Po-
ruhrju. Vendar pa za posredovanje ni, ker
bi v danem momentu položaj le poslabša-
lo. Kaj bi bilo v dogledni bodočnosti
ukreniti, ne ve. Le to ve, da je Angli-
ja vojske sile, to se pravi, da bo
gledala, da vsaj sama zase ohrani mir. Z
drugimi besedami: Naj se na kontinentu
pokoljejo, če se hočejo; mi Angleži se ne
bomo spuščali več v nobene homatije!

Iz Pariza pa prihajajo v najnovejšem
času čisto pozitivne vesti, da Francija res
namerava storiti nevzdržnemu stanju kon-
ec s tem, da sproži misel, ne izpremem-
be, marveč dopolnitve verzaj-
ske pogodbe. V tem smislu se do-
govarja Poincaré pravkar z belgijsko vlad-
o v Bruslju. Kaj Francija hoče, se še ne
ve. Najbrž končnoveljavno določiti repa-
racijsko vsoto Nemčije, zasigurati rensko
mejo potom demilitarizacije nemškega
ozemlja in imeti zasedeno Poruhrje ter ga
upravljati po svojem političnem guver-
nerju, dokler Nemčija zadnjega ficka ne
plača. Da pa se vse to brez Anglije ne
more urediti, je jasno.

Nemški državni kancler je izjavil, da
je Nemčija pripravljena na pa-
meten sporazum, sama pa ne bo
storila prvega koraka, in zahteva kot ne-
obhodni predpogoj, da Francozi zapuste
nemško ozemlje.

Obenem se ima konferenca veleposla-
nikov na svoji prihodnji seji baviti s pri-
znanjem vzhodnih meja Poljske.
To je zelo zapleteno vprašanje, pri
katerem pridejo v poštev interesi Rusije
in vseh obmejnih baltičskih držav. Torej se
bo vnovič razgrnilo celotno vzhodno vpra-
šanje. Poljaki se na to pripravljajo s tem,
da so vpoklicali rezerve na »vojaške vaje«.
Oni se boje nemško-rusko-litovskega
sporazuma, ki da baje obstoji.

Kot nameček je angorska skupščina
sklenila, da mirovnega načrta
velesil ne sprejme; gotovo valed
vpliva Rusije, ki povsod gleda, da meče
zaveznikom pod noge kakšno poleno. In
da se pletejo tu velike intrige, se razvdi
iz tega, da se obenem v Parizu nahajajo
odposlanci sovjetske vlade, bivši carski
admirali in generali, ki imajo dobre zveze
z velikim knezom Nikolajem Nikolaje-
vičem!

Stojimo torej zopet pred novimi pro-
blemi. Upati je, da se rešijo mirno, ker
vojske se vsi boje. Gotovo je, da končno
Anglija in Amerika izpregovorite odlo-
čilno besedo, da se vendar enkrat nez-
nosni mednarodni položaj po pameti reši.
Razburjenja in kriz bo pa še veliko.

Češki zakon o zaščiti republike

Praga, 8. (Izv.) V seji poslanske zbor-
nice, ki se je pričela 6. t. m. in je trajala
do 7. t. m. zjutraj, je bil zakon o zaščiti
republike sprejet tudi v podrobni razpravi.
Značilno je, da so češki narodno-sociali-
stični poslanci dr. Bartošek, gospa Lando-
va Stikova, Vrbenški in Draxl brez ved-
nosti kluba stavili 21 izpreminjvalnih
predlogov. Klub poslancev čeških narodnih
socialistov je zato omenjene poslance iz-
ključil iz kluba in bo ukrenil vse potrebne
korake, da izgube tudi svoje poslanske
mandate.

Praga, 8. (Izv.) Komunisti so v Ustju
priredili protestni shod proti zakonu o za-
ščiti republike. Shod, katerega se je ude-
ležilo več tisoč oseb, je policija razgnala.
Nato so komunisti poskušali napraviti ob-
hod po mestu. Prišlo je večkrat do spopa-
dov z orožniki in policisti. Več oseb je are-
tiranih. Šele proti večeru je zopet nastal mi-
r.

Volivna skrinjica S. L. S. v Ljubljani in na
Kranjskem je prva, na Štajerskem druga.

ZAKLJUČEK ZIMSKEGA ZASEDANJA.

Praga, 8. (Izv.) Zimska sezija poslanske zbornice bo zaključena v enem tednu. Pomladansko zasedanje se prične 12. aprila.

MASARYK DOKONČAL SVOJE SPOMINE.

Praga, 8. (Izv.) Predsednik Masaryk je te dni dokončal svoje spomine o svetovni vojni.

OBČINSKE VOLITVE.

Praga, 8. (Izv.) Občinske volitve po celi Češkoslovaški republiki se bodo pričele julija in bodo končane septembra ali oktobra. Vlado stranke zagotavljajo, da te volitve ne bodo političnega značaja, marveč bo pri njih merodajen samo gospodarski moment.

NAPAD NA ČESKEGA POSLANCA.

Praga, 8. marca. (Izv.) Narodno-socialističnega poslanca Laubeja, ki se je vračal iz parlamenta, je neki splavar napadel in ga do krvi pretepel. Napadalec so zaprli.

ARETACIJE KOMUNISTOV V BELGIJI

Pariz, 8. marca. (Izv.) Agence Havas poroča iz Bruslja, da je komisija, ki je preskovala zadnje nemire v industrijskem krogu Borinaga, dognala, da je obstojala rava zarota proti državi oblasti. V metih: Bruselj, Antwerpen, Lüttich in Chareroi so aretirali 40 komunistov.

IZPREMEMBE V ANGLEŠKI VLADI.

London, 8. marca. (Izv.) Poštni minister Neville Chamberlain je imenovan za zdravstvenega ministra namesto Boscavena, ki je odstopil. Za poštnega ministra je imenovan Johnson Hicks.

OGRSKE ZABLODE.

Budimpešta, 8. marca. (Izv.) Med bivšim predsednikom parlamenta Gastonom Galom in poslancem Stefanom Denesom (reformna stranka) se je danes vršil dvoboj s sabljami, ki je končal s tem, da je bil Gal ranjen. Nasprotnika se nista spravila.

PEGAVICA NA OGRSKEM.

Budimpešta, 8. marca. (Izv.) V komitatu Heves je v štirih občinah izbruhnila med cigani pegavica. Od 50 slučajev sta bila doslej dva smrtna slučaja. Tudi zdravnik je obolel.

Radikalni pakt s kočevskimi Nemci.

Iz Kočevja smo prejeli: Na Kranjskem kočevski Nemci niso postavili svoje kandidatne liste. Imajo svojo politično organizacijo, ki se imenuje Gottscheer Bauernpartei. V njenem vodstvu prevladujejo svobodomiselniki elementi iz mesta. Parkrat so se posvetovali, na katero stran naj se nagnejo. Nekateri so bili za eno ali drugo slovensko stranko, končno so pa sklenili, da stopijo v pogajanja s srbsko radikalno stranko.

V Kočevje je prišel tudi direktor agrarne direkcije, dr. Lukman in se je začel v imenu radikalne stranke s kočevskim vodstvom pogajati. Zadnje sejo je imelo načelstvo Gottscheer Bauernpartei v sredo, 7. t. m. Sklenili so, da gredo s srbsko radikalno stranko in da bodo dali vsem svojim organizacijam in pristašem navodilo, da glasujejo korporativno za srbsko radikalno stranko. Takoj so razširili plakate po vseh občinah kočevskega sodnega okraja, na katerih napovedujejo do 18. marca približno 30 zborovanj, na katerih bodo nastopili govorniki iz Kočevja in pojasnjevali zborovalcem pakt z radikalno stranko.

Očividno so se radikalci zelo trudili, da pridobijo zase kočevske glasove, ker vedo, da v slovenskih delih ne bodo dobili glasov. Gre jim pa za to, da bi dobili količnik. Mi jim povemo naprej, da tudi kočevski glasovi, če bi vsi kočevski Nemci korporativno glasovali za radikalno stranko, ne bodo pripomogli srbski radikalni stranki na Kranjskem do količnika. Hočejo najbrže s kočevskimi glasovi samo paradiirati pred zunanjim svetom, češ, da so tudi v Sloveniji dobili toliko in toliko glasov, da si ne dobijo mandata. Jasno je, da so pristali na glavne zahteve kočevskih Nemcev.

Vodstvo Bauernpartei se je postavilo na oportunistično stališče, češ, srbska radikalna stranka bo izšla tudi pri teh volitvah precej močna in bi se dalo pri njej nekaj dobiti. To oportunistično načelo je bilo brez dvoma merodajno za njihove sklepe. Mi jim tega oportunističnega stališča ne moremo zameriti. Pomilujemo le njihovo lahkovernost, ki jih je pripeljala tako daleč, da so kratkomočno radikalne obljube sprejeli za suho zlato. Kočevske voditelje bi spomnili na ženevski pakt, na krtški pakt, dalje bi jih spomnili na slovesno dane obljube potrjene z regentovo besedo, da se bo v ustavi oziralo na avtonomne pra-

vice Slovencev in Hrvatov. In kljub obljubam in sicer najslavesnejšim obljubam je radikalna stranka vse to poteptala. In sedaj menijo kočevski voditelji, da bo radikalna stranka njihove glasove kvitirala s tem, da jim bo uresničila svoje obljube. Po 18. marca bo prišla bridka prevara. Sprevideli bodo, da so bile vse obljube srbske radikalne stranke prazne sanje. Njihovi glasovi bodo samo pomnožili moč velesrbske ideje, ki hoče vse prečane zasuznjiti velesrbstvu in nas gospodarsko in politično zasuznjiti ideji radikalne stranke, ki je velesrbska ideja. Trezni elementi med Kočevjarji to tudi predvidevajo in zato nimajo nagnjenja, da bi glasovali za velesrbski režim. Svobodomiselniki elementi v vodstvu Bauernpartei se bodo pač trudili — iz kakih razlogov, ni težko ugeniti — da pripravijo ljudstvo za srbsko radikalno stranko. Mi smo pa prepričani, da znaten del Kočevjarjev ne bo nasedel svojim voditeljem in bo šel pri prihodnjih volitvah svoja pota. Voditelji bodo govorili na shodih in v nemali Kočevjarje za srbsko radikalno stranko, nastopili bodo pa tudi drugi, ki bodo sproti za njimi pojasnjevali, da vodi politika srbske radikalne stranke vse v gospodarsko in politično sužnost.

Ubogi minister Pucelj!

LJUDSTVO OBRAČUNAVA. — MINISTER, KI KAZE JEZIK.

V četrtek 8. t. m. so naznanjali veliki in mali plakati, da pride g. Pucelj v Sodražico na — sejem. Mož si je mislil: Če mi je povsod zmanjkalo tal in me vkljub vsej agitaciji ne pridejo ljudje niti poslušat, kaj še, da bi mi kaj verjeli — bom morda uspel na sejmu, kjer se kupujejo telički in volčki. Toda Ribničanje smo mu pokazali, da smo značajni možje in da le dejanjem verjamejo.

Ob eni uri je bila zbrana tisočglava množica, da zahteva račun od slovenskega ministra. Ko je na zahtevo: Pucelj vun — ena je ura! — počasi primahal Pucelj iz gostilne, da gre na shod, so ozračje napolnili kliči: Dol z njim! In ko je vstopil v dvorano, je bila dvorana namah nabito polna zvestih Slovencev — avtonomistov in čulo se je žvižganje, vpitje, ropotanje, kliči: Z odra dol! — da bi se kmalu dvorana podrla. Navzoči so dvignili pristaša SLS g. akademika Čampa na ramena, ki je med nepopisnim navdušenjem govoril o delu in programu SLS zbrani množici in koncem govora predlagal zaupnico Jugoslovanskemu klubu, dr. Korošcu in ribniškemu poslancu Škulju, kar je bilo enodušno in z viharim odobravanjem sprejeto.

Nato je hotel govoriti Pucelj — toda vse zaman. Množica je vztrajala čez dve uri in mu ni dopustila, da bi izpregovoril en sam stavek. Hotela ga je pogrnati z odra, nakar je nastopila žandarmerija, ki je bila odpoklicana iz bližnjih krajev, da je ščitila Pucelja pred razjarjenimi zborovalci.

Volivni manevar radikalcev v Trbovljah.

Znani bivši komunistični poslanec Mihael Koren je razvil po Trbovljah in po Hrastniku živahno agitacijo za radikale. S praznimi obljubami skuša rudarje pridobiti za ono stranko, katera je do sedaj — razen central demokratov — največ škodovala osobito rudarskemu delavstvu. Današnji vladni režim podpira njegovo akcijo z vsemi sredstvi. Tako sta na Korenovo prošnjo iz zapora izpuščena znana bivša velekomunist Bogve in Šuntajs, — in to

Ker je bila zunaj zbrana tisočglava množica, ki ni mogla v dvorano, je nato g. Čampa otvoril zunaj shod SLS in govoril o njenem programu. Vihar navdušenja se sploh ni mogel poleči. Ljudstvo je vzklíkalo Slov. ljudski stranki in razjarjeno zahtevalo, da Pucelj takoj zapusti Sodražico.

V dvorani so branili Pucelja poleg par samostojnežev še naši sodraski demokrati, ki so s tem znova dokazali, da so iste branje, samo ime je zaradi vabe drugo. Pucelj sploh ni mogel do besede. Čuli so se vzklíkati: Če ostanemo do jutra tukaj — umaknemo se ne! — Dol s Puceljem — z demokrati — živel Korošec! Pucelj je kazal jezik — izpreminjal barve — ljudstvo žvižgalo — vpilo — ceptalo z nogami — protestiralo, da misli Pucelj, da se na sejmu tudi ljudje kupujejo — da je bilo joj.

Nato so se skrili gospodje z odra — zunaj je imel ponovno g. Čampa shod in ljudstvo je enodušno zahtevalo, ko je govornik priporočil <Kmet. list> s poročili o >slajajnih< shodih SKS — da naj zve celokupno slovensko ljudstvo potom časopisja, da ga je pri nas v Sodražici pripravilo do tega, da tekom treh ur ni mogel izreči niti enega popolnega stavka.

Pucelj — Trtunc — kmalu pride čas, ko se bo treba zopet sprijazniti z mislijo, da je najboljša opravljati mesarijo doma — politiko pa pustiti onim, ki se nanjo bolje razumejo.

je dobro agitacijsko sredstvo! V zahvalo zato sta se biva <sovjetska komisarija> prelevila v Pašičeve pandurje; odprla sta agitacijsko pisarno <Slovenske radikalne stranke v Trbovljah> pri Šuntajsu, — kjer se vpisujejo kostruni, katere bode Pašič z drugimi rudarji vred pošteno ostrigel, ako do 18. marca ne pridejo k pravi pameti. — Ne vemo sicer, v koliko se je agitacija do sedaj obnesla, vemo pa, da jo propagirajo najtemnejši elementi, kolikor jih rudarske vrste zmorejo. — Sicer se pa temu ni čuditi, ker <riba pri glavi smrdi>, to se pravi, da si je Miha kot radikalni glavar v Laškem okraju za priganjače radikalni stranki izbral sebe vredne ljudi. Povedati

moramo namreč, da je bil naš <alston> — Miha pristal že vseh mogočih strank in stranci, — pa menda v nobeni ni našel tako do vrha napolnjenega korita kot pri radikalcih. Mislimo, da je to naše mnenje popolnoma upravičeno, če pomislimo, da se je naš <alston> — Miha — nekoč javno izrazil: <Alston mehe Herrn, jaz bom še enkrat en velik gospod — ali pa en velik cigani> — Naše mnenje je, da se je preokrovanje že uresničilo, g. Miha pa bo že sam vedel, ali v prvem ali v drugem delu veljski gernt! On čisto pravilno kalkulira: drugem ocvirku. Gerent bi bil rad — trboveljski gernt! On čisto pravilno kalkulira: <Poslanec ne bom, to je jasno kot beli dan — gerent sem pa lahko po milosti Čike Baje. Trboveljski gerent je pa že velik gospod, ter ima precejšnjo komando. Pa bode zopet grmel nad <knepovskimi babami> in <zarukanimi> kmeti kot za časa svetovne vojne, ko sem bil še samo <Gemeindeangestellter>. — Take misli rojijo našemu Mihi po glavi, ko se vozi iz kraja v kraj ter vabi kmetstvo in delavsko ljudstvo. <Alston za 100 procent se vam bodo <iberšihiti> (t. j. nadure) boljše plačevali, to vam zrihtam jaz, Miha Koren, ako mene volite!> — tako govoriči, kdor ga hoče poslušati, — samo da bi čim več glasov ujel zase, ter bi g. Pašiču in drugim generalom radikalne stranke dokazal svojo <delavnost>.

Upamo, da naši delavci-rudarji ne bodo nasledili tem radikalnim obljubam, ki bodo sevda ostale samo obljube, marveč bod vrgli svoje krogljice v 2. skrinjico in s tem dokazali, da niti <alston> — Miha — niti drugim delavskim zapeljivcem ne zaupajo svojih in svojih družin želodcev.

Volivno gibanje.

SIJAJNI SHODI SKS.

>Kmetijski list< poroča o shodih SKS, kakor da bi bili povsod izborni uspehi. Najslajnejši od vseh je moral biti v Celju, ker mu je dal >Kmetijski list< najslajnejši naslov od vseh. Objavili smo o tem >slajajnem shodu< SKS točno poročilo, da pa bodo naši čitatelji spoznali, da so shodi SKS slajjni samo — v >Kmetijskem listu<, objavljamo od treh nam došlih poročil o slajajnem shodu v Celju še to-le popolnoma verodostojno poročilo:

Shod Samostojnežev pod vodstvom g. Pucelja, ki se je vršil pretečeno nedeljo v Celju, je pokazal, da je tem ljudem tudi pri nas odklenkalo. Vkljub kričečim lepakom, da pridejo same glave na ta shod, izbrali so si iz previdnosti za zborovanje najmanjšo dvorano v Narodnem domu, katero so zasedli žalski birtje in Pikinovi prijatelji. Največ je bilo kakih 50 oseb, med temi menda 5 do 10 kmetov. Ker dvorana več ljudi ne obsega, naši pristaši niso mogli blizu in so ostali pred vrati, ter poslušali Puceljnovo sofistiko. Kmalu, ko je g. Pucelj povzel besedo, prekinili so ga tako gromki medkllici, da bi kmalu jezik pokazal, češ, da je najbolj vaje menežarij. Ko je nato obljubil, da dobimo tudi mi besedo, vlekel je svoj govor tako dolgo, da je minila že vsa potrpežljivost, zlasti ker je nekatere, ki so se pripeljali s Puceljnovo železnico, že začelo pri dolgočasnem govoru zebsti. G. Pucelj, kateremu je očividno postalo pod nogami vroče, ni mogel odgovoriti, zakaj je izstopil iz zemljegradniškega kluba, ker je tako hvalil Kmetško strokovno stranko. Udrihal je po klerikalcih, nato pa trdil, kako lepe ceste, vodovode in druge gospodarske naprave so imeli poprej Kranjci, potem pa je dr. Korošec vso to avtonomijo Srbom pod noge vrgel. Na medkllice, če ni bil poprej

Prvi zemljani na mescu.

Čudežni doživljaji dveh Angležev. 31. Angleški spisal H. G. Wells. — Poslovenil — e—.

>Zakaj niste prej mislili na to?< sem ga zbadljivo vprašal.

Nič ni odgovoril. Brenčal je kakor nekdanj na zemlji in tiho razmišljal.

Spet sem izgubljal potrpežljivost.

>Kaj se je zgodilo z najino oblo?< sem vprašal.

>Izgubljena je —< je odgovoril z glasom človeka, ki ga stvar ne zanima več.

>Izgubljena — med rastlinjem —?<

>Razen če so jo našli —<

>In tedaj —?<

>Kaj jaz vem?<

>Kavor —< sem vzklíknil v skorajda histerični bolesi, >to so lepi izgledi za naša podjetja, ki sva jih snovala —<

Nič ni odgovoril.

>Dobri Bog! sem ternal. >Le pomislite, kaj vse sva si nakopala na glavo! Čemu vse to? Čemu sva prišla sem? Kaj iščeva tod? Kaj naju briga mesec? Previsoko sva stavila cilje! Preveč sva si upala! Z malim bi bila morala začeti. — Pa vi ste predlagali potovanje na mesec! Tista vaša okna! Prepričan sem, da se da vaša iznajdba uporabiti za vse pametnejše in dobičkanosnejše namene! Prav gotovo! Ali ste razumeli, kaj sem predlagal? Vaš kavorit bi — dal uporabiti za dviganje velikih tež,

strojev, topov itd., pri nakladanju na železniške vozove, na parnike —! To bi bilo dobičkanosno! Vaša iznajdba bi donasala milijarde —. Saj bi nobeno pristanišče, noben tovorni kolodvor ne mogel shajati brez kavorita —. Tako bi bila morala začeti! In s tem denarjem bi navsezadnje še vedno lahko —<

>Neumnost!<

Umolknila sva.

Črez nekaj časa je začel Kavor samogovor, v katerem ga nisem mnogo motil.

>Ako najdejo oblo —, kaj bodo počeli z njo —? To je glavno vprašanje! Ne bodo je razumeli! Če bi razumeli take stvari, že zdavnaj bi bili prišli na zemljo —! Bi —? Pa čemu bi naj bili prišli —? Toda skušali bi bili stopiti z nami v zvezo —. Kakorkoli —. Dajali bi nam znamenja —. To bi bili gotovo storili —! Ne razumejo takih stvari —! Ampak če najdejo oblo, — preiskali jo bodo —. Razumna bitja so —! Zanimanje kažejo —. Zlezli bodo vanjo —. Poskušali bodo električne gumbce — in odneslo jih bo v neizmerni prostor —. In to bi pomenilo za naju bivanje na mescu za vse dni življenja —. Čudna bitja —. Čudne reči —<

>Kar zadeva tiste čudne reči —< sem se ujezil, pa besed mi je zmanjkalo.

>Poglejte, Bedford, < je dejal Kavor, >sami in prostovoljno ste se odločili za to potovanje —<

>Dejali ste svoj čas na zemlji: Reklo bi se lahko, da greva na poizvedbo —<

>Pri takih potovanjih je vedno treba tvegati!<

>Posebno, ako greste na pot neoboroženi in ne da bi preudarili vse možnosti —<

>Obla je vzela vse moje misli v zakup. In vobče naju je poskus iznenadil, odneslo naju je —<

>Hočete reči, — mene je iznenadilo —<

>Mene prav toliko ko vas! Kdo bi si bil mislil, tistikrat ko sem začel svoje študije, da me bodo pripeljale na mesec, — na mesec med vsemi drugimi možnostmi —<

>To je tista vaša preklicana veda!< sem se ujezil. >Zvabi vas v svoj objem in ko ste popolnoma omamljeni, pa vam polomi kosti in iztisne dušo —! Da bi jo —<

>Poslušajte! Prav nezmislno je, da bi se prepirala —! Sedaj je kar je —! Seleniti, ali kakorkoli se imenujejo, — so naju ujeli in vklenili za roke in noge —. In tukaj sva —! Jezite se, kakor in kolikor se hočete, — s tem dejstvom morava računati! Izkušnje naju čakajo, težke in hude, in vse hladnokrvnosti nama je treba!<

Utihi! je in čakal, menda da mu pritrdim. Pa godrnja je sem pridjal:

>Tista vaša veda —! Naj jo vrag vzame!<

>Gre edinole za to, < je nemoteno nadaljeval, >kako bi se mogla sporazumeti z njimi! — Da bi z rokami kazala, kakor mutci na zemlji —? Bojim se, da imajo pri njih te naše kretnje drugačen pomen —! In če bi —. Kako naj to povem —? Da bi govorila z njimi —? Med seboj žgoliho in cvilijo, nekako —. Ali so to vobče besede in stavki, tisto žgolenje in piskanje —? Sicer pa, — razumna bitja so, to je videti —! In tudi mi zemljani smo razumna bitja —. In vsakemu mislečemu bitju so gotovi pojmi skupni —. Kdo ve, če bi se končno le ne dala najti kaka pot —<

>To je izven vsake možnosti! sem ugovarjal. >Prevelika je razlika med nami —! Tale bitja se bolj razlikujejo od zemljanov ko katerakoli žival na zemlji —. Seleniti so bitja čisto druge vrste. Čemu torej besedičiti o sporazumu —<

Kavor je premišljeval.

>Meni se zdi, da ne —. Mislite na stroje —, na obleko, ki sva jo videla, da jo nosijo —. V tem nisem vaših misli —. Razumna bitja so —<

>Hm —< sem dvomil. >Name napravijo močan vtis, da so vse poprej orjaške mravlje, ki hodijo na zadnjih nogah —. Le mislite na tiste tenke in roke in predvsem na tiste >obrazce< z ob strani stoječimi očmi, s čeljustjo, pripravljeno za grizenje —<

(Dalje.)

kranjski deželni odbor klerikalen, je to priznal, češ, to so bili pa drugi ljudje, na kar smo mu svečano izročili dr. Susteršiča. Trdil je, da je on dal kmetom koruzo, molčal pa na vprašanje, iz čigavega denarja. Pri tem je pozabil še povedati, da so avtonomijo Slovenije Srbom pod noge vrgli samostojneži in demokratje s svojimi 12 glasovi večine pri glasovanju za centralistično ustavo.

Zato smo mu pa obudili spomin z naše strani, da so Samostojneži z glasovanjem za ustavo sokrivi vseh današnjih žalostnih razmer, in da jim tega greha ne more slovensko ljudstvo nikdar odpustiti. G. Pucelj se je še nekaj ongalil in jezil, nato pa so jo njegovi zborovalci brez sprejetja kakih resolucij in brez zahvale žalostno popihali domov.

v Shod na Belokranjskem. 5. marca je bil shod SLS na Suhorju pri Metliki. Kljub izredno slabemu vremenu je bil shod dobro obiskan. Prejšnji dan je bil tam samostojnež Makar, pa si ni upal sklicati javnega shoda. — 6. marca sta se pa vršila shoda pri Treh farah in na Božjakovem. Tudi ta dva shoda sta bilo dobro obiskana. Na vseh treh shodih sta govorila kandidat Nemanič in g. Bajec.

Janča. V nedeljo, 4. marca, je na dobro obiskanem shodu SLS v nad dve uri trajajočem govoru pojasnil župan Gale velik pomen bližajočih se volitev, odkril namene centralistov ter nam pokazal vse nespornosti stranke v vsej njihovi slabosti. Temeljito je razložil program SLS, ki se edina bori za samostojno Slovenijo. Prečital je pismo dr. Susteršiča, kateri mu je pisal, da se nahaja v »nepošteni družbi«, da »služi laži« itd. S tem pismom je dr. Susteršič sam sebe obsodil v očeh vseh poštenih ljudi. Neka ženska, ki se je hotela maščevati nad SLS, ker ji občinski odbor ni privolil gostilne, je pripeljala nekega govorilnika menda iz Ljubljane, da bi govoril za socialistično »stranko delovnega ljudstva«. Na našem shodu je bil lepo miren in nobene besede ni zinil, po shodu gre v

hišo one ženske in prične govoriti. Mi smo bili radovedni, kak evanجيل bomo slišali. Očitaj se SLS »kapitalizem«. Poudarjal je vernost svojo in njegovih sodrugov, pohvalil je marksiste in konec. Župan ga opozori, naj preteklost pusti; gre za sedanjost in bodočnost, če je dr. Susteršič kaj zagrešil, mi za njegove grehe ne bomo delali pokore pred komunisti. Ker je govoril začel našo stranko prehudu napadati, so se naši razburili in možu bi se bilo nekaj neprijetnega zgodilo, da ga ni branil župan. S klici »Živela SLS, 18. marca bo zmaga naša, proč z izdajicami krščanskega ljudstva!« se na poziv g. župana volivci razidejo.

— Iz Cerknice. Volivna borba v Cerknici se je zadnje čase precej razvnela. Vse stranke nastopajo še precej zmerno in dostojno. Najbolj hud agitator je znani demokratski davčni kontrolor Ribnikar, (brat ljubljanskega Ribnikarja), kateri si na agitacijah privoščil precej jedate in pijače. Bajce je dobila tukajšnja demokratska stranka lep agitacijski znesek, in vsi smo radovedni, ako o tem kaj ve kandidat demokratske stranke Homovc? Ker je fotograf in kontrolor Ribnikar tako pridren za agitacijo in ima očitno silno mnogo časa, ga prosimo, da že enkrat položi račune od uradniške Samopomoči iz leta 1919, na katero že res težko čakamo. — Interesenti.

v Vlada radikalna korupcija. V torek je prišel na županstvo v Boh. Bistrico in Srednjo Vas uradni telegram ministra Županiča, naj se skliče za četrtek ob 10., oziroma ob 3. popoldne interesente v zadevi planinskih pašnikov v občinski uradi. Prišlo je nekaj posestnikov, ki so čakali na ministra od 9. do 1. popoldne. Avto mu je namreč v Soteski obšel v snegu, na je moral minister milostno peš do Boh. Bistrice. Ljudje so bili silno razočarani. Minister je namreč vse obljubil, toda le pod pogojem, da Bohinjec volijo »močno radikalno stranko«. Prisodil je v polurnem govoru naši stranki v Sloveniji 18 mandatov, samostojnim pa kvečjemu tri. To so gledali naši samostojni! Županič kljub temu ne bo dobil v Bohinju niti pet glasov.

še nadalje tako nazivali, ne radi tega, ker radikalci SLS dosledno imenujejo »klerikalno stranko«, marveč ker nam ne gre za to, kako se radikalci uradno nazivajo, ampak kaj da so v resnici po svojih intencijah. »Narodna radikalna stranka Srbov, Hrvatov in Slovencev« so le v toliko, v kolikor naj bi slovenski in hrvaški koritarji in pa kupljenci pomagali srbskim radikalom do srbske nacionalne (narodne) hegemonije nad Slovenci in Hrvati. Zato zasluži pravzaprav naziv »velesrbska radikalna stranka«. Da nam pa v slovenskem jeziku tiskano srbsko radikalno glasilo ne bo očitalo »podlega potvarjanja«, mu izmed stotin dokazov za naše stališče v tej stvari navedemo samo najnovejšega iz srbskega radikalnega tiska samega. Mitroviška »Srbija« z dne 4. marca 1923 pozdravlja prihod g. Pašiča v Srem med drugim s temi stavki: »Radikalna stranka pod vodstvom Nikole Pašiča od prvega koraka ve jasno in določno, kaj hoče. Prva njena naloga je, da v Srbiji izvojuje zmago demokracije... Meje države so potegnjene. Ali državo, v tako določenih mejah, je treba naznotraj degradirati in okrepiti, napraviti v resnici eno enostavno državo enega in istega naroda... To je mogoče samo, ako Srbija v vseh smerih in popolnoma zmaga v tej državi. Srbija je premagala zunanje neprijatelje in potegnila meje države. Ali ostali so notranji neprijatelji... Je-li še treba jasnejše govorice? Nam ne, radikalnim priganjalcem pa menda tudi ne!

— Radikalija podkupa. »Jutranje novosti« besne, ker smo razkrili radikalno podkupovanje in ga primerno označili. Besne sicer, toda na naše deciderane očitke molče, ker so — resnici. Molče glede obljubljenih krav, molče glede poziva, podpisane od radikalnega priganjca Veriča, naslovljenega na viničarje, naj pridejo po denarne podpore, samo k radikalni stranki morajo prej pristopiti. Na to radikalno glasilo molči in nas namesto pozitivnega odgovora imenuje »velike mojstre demagoge«, ki znajo operirati s toliko prepričevalnostjo, da jim mora človek brezpogojno verjeti. Kajpada, brezpogojno, ako za svoje trditve prinašamo tudi dokaze, ki — brezpogojno tudi drže.

— Brez sramu! Včeraj smo navedli ime značajnega moža, posestnika Luskovec iz Godeš pri Skofji Loki, ki mu je ponujal agent dr. Susteršiča 15 tisoč, potem celo 20 tisoč kron, ako podpiše dr. Susteršičevo kandidatno listo. Ustregli smo želji Susteršičevega trobila, ki ga pa objava tega sramotnega podkupovanja očitno prav nič ne ženira. Kakor če poliješ kužka in se otrese, pa je vsega konec, k večjemu, da te nato še oblaja. To je huda primera, pa žal popolnoma točna! »Ljudski dnevnik« na našo ugotovitev odgovarja, da je »Slovenec« potegnil rep med noge in se zvija, da se je — zlagal in da ni navedel imena. Gospode od »Narodne ljudske stranke« bo treba naučiti

abecede, da bodo znali čitati L-u-s-k-o-v-e-c. Pa kaj se bo delal tako nevednega! Kar »učenika« in pravega šefredakterja »L. d.« samega naj vpraša, ki mu je cela zadeva tako dobro znana kakor mešetarenje s Pašičem. Če pa papirnemu lažnivcu z Brega ta naša ugotovitev ne zadošča, mu še naznačajmo, da sta dva agenta iz Crnomelj prišla k uglednemu našincu g. Matiji Bukovcu iz Kota in mu obljubljala po 1500 kron za vsak glas za dr. Susteršičevo listo. Če hoče kljub fiktivnim menicam iz Pašičevega reptilnega fonda vzdrževani »Ljudski dnevnik« izvedeti še kake podrobnosti o tem sramotnem podkupovanju, naj se obrne na dr. Susteršičevega kandidata Doltarja, ki pač mora vedeti, kakšni agenti da so v njegovem okraju za dr. S. listo in kdo jih je poslal. Tudi g. Bohte bo mogel potrditi svojo izjavo, da je dobil 1000 K za udeležbo na zaupnem shodu v Ljubljani. E, pa kaj bi take stvari dokazovali tistim, ki so zanje preje vedeli kakor mi! Saj je denarja ko toče! Reditelji na črnemeljskem shodu so dobili kar po 600 kron. To ga bodo pili, kakor Benkovi volivci v Prekmurju. Ima para, puno para in g. dr. Susteršič je vendar reven ko cerkvena miš! Pa saj nič ni res, vse je zlagano, bo dejalo Susteršičevo trobil, res je samo, da je Narodna ljudska »stranka« že ob svojem postanku koruptna do mozga kakor njena zaščitnica, tudi Narodna radikalna stranka.

— Osrečevalec kranjske dežele« imenuje dr. Susteršič dan na dan samega sebe v svojem »Ljudskem dnevniku«. Bilo je med vojsko. Susteršič je takrat kupoval za kranjsko deželo krave v Švici, torej tam, kjer so bile najdražje, ko so jih vojskujoče države kupovale za vsako ceno. Susteršič je v imenu dežele sklenil s Švicarji kupno pogodbo, po kateri se je obvezal, da jih plača tri leta po sklepu miru in sicer v valuti, ki bo tistega dne veljavna. Velika večina teh krav je v Medvodah, oziroma na Robežu poginila. Danes Švicarji kranjsko deželo tožijo za denar in sicer smo za tiste crknjene krave glasom pogodbe dolžni nič več in nič manj ko 20 milijonov, o katerih zdaj likvidacijska komisija kranjskega deželnega imetja premišljuje, kje jih bo vzela! Tako izgledajo sijajne gospodarske poteze bivšega deželnega glavarja. Morebiti povrne teh 20 milijonov Susteršič iz kupčij, ki jih dela zdaj s Pašičem?

Zunanja politika Rusije.

— Moskvi od leta 1922 dalje izhaja uraden »Vestnik narodnega komisarijata zunanjih zadev«. Politična bilanca, katero je sestavil časopis ob začetku svojega drugega letnika, je zanimiva, ker se v njej zrcali komunistično upanje. Tu ni govora o blizosti in nujnosti svetovne revolucije. Tudi ruski boljševiki si jo zdaj ne predstavljajo kot posledico direktne komunistične akcije, ampak le kot »posledico spopada imperialističnih držav«. Sedaj je treba vpostaviti stike s svetovnim kapitalom.

Veliko se pričakuje od Amerike, kajti v Rusiji so mnenja, da je ameriška industrija krvavo potrebna ruskim odjemalcem. Poročevalec Vestnika, M. Pavlovič, se navdušuje za ameriško republikansko stranko težke industrije. Demokratska zastopa veleposelnike in hoče izpodrinuti Rusijo kot nevarnega tekmeča.

Najbolj obsovana je Francoska, katero slika »Vestnik« kakor deželo duševnega in ekonomskega propadanja. Clemenceau in Poincaré so izvojnici malega buržuja, najhujšega sovražnika svetovne socialne revolucije. Njih nacionalna kratkovidnost nasprotuje vsakemu zblizanju s sovjetsko Rusijo. Rusija bi samo pridobila, če pride na Francoskem vlada zopet v roke »bolj modernega« velikega kapitala.

Odnosaji z Anglesko so »zunanje korektni, toda polni notranjega sovraštva«. Lord Curzon še vedno hoče izpodrinuti Rusijo na vzhodu, dasi ta ne goji več imperialistične politike. Boljševiki so od svoje strani prepričani, da je kolonialna moč Angleske končana in tudi storijo vse mogoče, da netijo ekonomsko in narodno sovraštvo med narodi Azije in Afrike. Moskovski komunistični zavod vzhodnih jezikov šteje več sto zastopnikov od Anglije podjarmljenih narodov. Žalibog je ta vzhodna mladina še preveč teoretična. Kitajci in Korejci poznajo na primer bolje Evropo nego lastno domovino, njene stranke, ekonomske zahteve in drugo. Vendar so tudi tu nekateri jako talentirani bodoči politični voditelji, n. pr. Indijec Roj in drugi.

Odkrit sovražnik Rusije je tudi Japonska, katera bi si rada prilastila ne samo Daljni Vzhod, ampak tudi Vzhodno Sibirijo. Toda Japonska stoji pred veliko socialno revolucijo. Vlade se tam menja jo tako pogosto, da niso vredne velikega zanimanja. V doglednem času pride tudi v Japonski na površje struja, katera se bo hotela približati Rusiji in odstopiti Sahalin. To je mnenje Kameneva, zastopnika Lenina in sedanjega predsednika sveta narodnih komisarjev.

Sovjetska vlada želi miru, ker ima veliko notranjega posla. Če bo na

spomlad vojska, jo zakrivi samo Poljska. Sovjetska vlada bo smatrala poljsko mobilizacijo za izzivanje, četudi se bo Poljska izgovarjala, da mobilizira proti Nemčiji. Sicer je Poljska notranje še bolj razdrita nego prejšnja Avstrija, ampak daje ji vzpodbudo strahopetnost nemške vlade. Ista, pred vsem nemški socialni demokratje, so krivi tudi slabega rezultata rapalskih pogajanj.

Boljševiška diplomacija pričakuje mogoče od bodočnosti preveč, ampak treba ji je priznati, da veliko dela.

Iz zunanje politike.

* Francija in Rusija. »L'Ouvreur« poroča, da ni dovolila francoska vlada potovanja v Marseille sovjetski misiji Rdečega križa z Ustjanovim na čelu, katera bi tam morala prevzeti še na Francoskem ostale ruske vojake. Z ozirom na to se je morala misija razpustiti. Ta odredba francoske vlade pomeni novo težkočo z ozirom na medsebojno zblizanje Rusije in Francije, o katerem se je toliko pisalo v zadnjem času.

* Delovanje komunistov na Angleskem. »Morning Post« objavlja podatke o delovanju komunistov na Angleskem. Moskovska vlada ima veliko pristašev tudi med člani parlamenta. Marca 1. 1922 je ruska vlada imenovala v Londonu posebno komisijo, obstoječo iz P. Doota, uradnika »Delavsk. Mesečnika«, poslanca Inglycka in Polyta, uradnika časopisa Trade Union, katera je izdelala načrt komunističnega delovanja. Prvi korak je bila ponesrečena 4 mesečna stavka premogokopov, ki naj bi bila izzvala revolucijo. Moskovski voditelji so bili zelo nezadovoljni z »nazadnjaško taktiko« angleških komunistov. — Komunistični krožki se ustanavljajo pri vseh političnih, prosvetnih, sportnih društvih in delujejo tajno. Komunistični tisk šteje 5 časopisov. Posebna važnost se polaga na propagando med mladino, kateri je namenjen zadnji božični podarek, knjiga »Proletkult«. Na prvi strani te čitanke je natisnjena sledeča prisega: »Jaz N. N. prisegam zvestobo zahtevam svojega razreda in hočem posvetiti vse moči razredni borbi, ne da bi mislil na kakšnega Boga.«

Vtisi z občnega zbora političnega konceptnega uradništva.

Ogorčenje imenovanega uradništva nad dosedanje prakso centralističnih vlad je dobilo svoj višek v sredo na izrednem občnem zboru. Drastično primerjanje razlik prejemkov med posameznimi uradniškimi kategorijami je pokazalo vso gnilo, demagoško moralo teh vlad ter odkrilo vso zaslepljenost uradništva, ki še do danes ni spregledalo, kako nemoralno izkuša belgrajska porodica razcepiti uradništvo z malimi priboljški tej kategoriji, z zapostavljanjem druge kategorije. Politični konceptni uradniki so strmeli, ko so ugotavljali to nemoralno balkanizma. Z zadoščenjem mora naš list ugotoviti, da šef vlade še nikoli ni prejel take nezaupnice, kakor jo je Pašič v hipu, ko so omenjeni uradniki odklonili, da se mu poklonijo ob priliki njegovega prihoda v Ljubljano. Ako ta močna gesta, spremljana še z raznim razmišljanjem o štrajku, ne odpre vladni očini ne postane resen opomin vsaki bodoči vladi, naši državi ni več pomoči. Tudi centralizem je prišel na svoj račun; dasi so se uradniki varovali vsakih političnih in državno-pravnih razmotiranj — centralistični bič namreč ima dolgo šibo! — so pa z ogorčenjem ugotovili, da so uradniki Srbije in Črne Gore na boljšem — glej letošnji finančni zakon! — glede štetja vojni let v službeno dobo in drugih bonitet. Pa daje Osrednji Savez v Belgradu našemu uradništvu v Sloveniji še graje in klicije radi nastopanja v boju za gmočno izboljšanje, namesto da bi varoval skupne interese vsega uradništva v kraljevini! — Tako se vsa centralistična farsa razkriva in uradniku svetujemo, naj svoje izkušnje z Belgradom tudi odkrito pove našemu ljudstvu, da si bo vsaj ljudstvo izvojevalo avtonomijo; uradnik pa naj le naprej voli proti avtonomiji, da bo vsaj imel večer strah nad seboj, kdaj ga bo belgrajska porodica premestila v Štip in Piskopejo, ako zine ostro besedo. Iz poročil govorikov je bilo razvidno, da nima nobena uradniška kategorija eksistenčnega minimuma, da je uradništvo potisnjeno v silobran, kjer bije z zadnjimi močmi obupen boj za obstanek. Tu naj si svojo državotvornost ogleda belgrajska porodica te ali one baže! Uradniška revolucija bo hujska od komunistične, ker se ne bo izvršila s hrupom, temveč s tem, da bo uradnik onemogel v svojem delu. Človek ima občutek, ko posluša tožbe uradništva, da se nahaja v oktobrskih dnevih leta 1918, sredi bivše avstrijske armade. Majhna iskra, pa bo tudi belgrajska porodica s Pašičem vred vzel vrag! Centralistično uradništvo naj pa le voli one, ki so vzeli Sloveniji avtonomijo,

Politične vesti.

— Dokumente iz črne dobe denuncijantstva bodo te dni začele priobčevati radikalne »Jutranje Novosti«, ako je klerikalna stranka, zvesto služeča habsburškemu Dunaju, sistematično preganjala s pomočjo habsburških krvolokov rojake druge stranke in jih spravljala »na varno« v ječe, v internate, pred puške in pod vislice. — Njih sovraštvo do Srbov in do naše skupne kraljevine se je le še povečalo v sramoto slovenskega imena in naše svobode. Tako napoveduje Pašičev radikalni reptil, zaveznik dr. Susteršičev, na naslov SLS, o kateri trdi dr. Susteršič, da jo je razpusil. Kar je grešil dr. Susteršič brez vednosti in proti volji stranke, to očitajo danes njegovi zavezniki Slovenski ljudski stranki, dasi ravno dr. Susteršič tedaj ni hotel sklicati nobene seje, čeravno se je to od njega ne enkrat ali dvakrat zahtevalo, zato da je, stoječ v avstrijski vladni službi, zlorabljal lahko ime stranke proti volji stranke. Vse to bi prešli molče, kakor smo dosedaj, ako ne bi njegovi zavezniki in zaščitniki sedaj zlorabljali dr. Susteršičeve grehe proti — SLS. Še več! Dr. Susteršič je bil toliko drzen, da je na črnemeljskem svojem shodu očital našim ljudem — suhi bajer, on, proti kateremu smo tisti čas krčili pesti radi njegove denuncijantske akcije, v času, ko smo slovensko čuteči ljudje, zlasti ob naši meji, trpeli nadčloveška trpinčenja radi svojega narodnega prepričanja. Ta človek ima zdaj tako drzno čelo, da upa s svojimi osebnimi grehi še na dan in jih valiti na shodu na druge. Kdor je izgubil vso politično moralo in sedaj dokazuje s svojim izzivanjem in praviim obrazom, da je desetletja vodil za nos poštene, raz, najpoštenejše ljudi, ki niso spoznali njegove krinke ob pravem času, tak človek ne zasluži nobenega odgovora. Teh vrstic tudi nismo zapisali radi njega, ampak radi tistih farizejev takozvanih »naprednih« strank, od stranke okoli »Slov. Naroda« in JDSarjev do sedanjih radikalov, ki so ves čas klevetali našo stranko ravno radi dr. Susteršičevega postopanja za časa vojske, danes pa ga jemljejo v zaščito in valijo njegove grehe na SLS. Kdor si je ohranil drobničko čuta za politično dostojnost in moralo, bo pljunil in dejal: »Fej hinavci! Radikalnim »Norostim« pa priporočamo, da ne pozabijo »dokument« iz črne dobe denuncijantstva« iz vrst tistih ljudi, ki so bili v Avstriji ravno takšni hlapeci dunajske vlade kakor so sedaj srbske radikalne vlade. Predvsem pa naj ne pozabijo na dr. S. besede v »Unionu«: »Mi Avstrijci imamo hvala Bogu cesarja od božje milosti, Srbi pa imajo svojega kralja od milosti morivcev.« Saj te besede čudovito odgovarjajo vlogi, ki jo igra danes značaj dr. S. pred »brati Srbi«.

— »Srbska radikalna stranka.« Nad tem nazivom se silno ljutijo radikalne »Jutranje Novosti«. Mi jo bomo pa kljubtemu

naše ljudstvo jih ne bo in s tem bo tudi rešilo naše pošteno uradništvo pogina. —

O poteku občnega zbora in o resolucijah bodo obvestili, kolikor se je naš dopisnik informiral, tudi časopisje. Kolikor smo mogli izvedeti, pomenijo po svoji vsebini resolucije sramotno karto naši centralistični vladi in bomo o njih še govorili, ko jih prejmemo. Dalje moramo z zadoščanjem povedati, da je naš nedeljski članek o balkanizaciji naše uprave izzval med uradništvom občno pozornost in soglasno odobravanje tudi na izrednem občnem zboru konceptnega uradništva.

Dnevne novice.

— Zbor zaupnikov SLS in volilni shod SLS se vrši prihodnjo nedeljo 11. marca ob pol enajstih dopoldne v Domžalah, popoldne ob treh pa v Kamniku. V Domžalah bomo predvsem zaupnike SLS iz sodnega okraja Brdo, v Kamniku pa zaupnike za sodni okraj Kamnik. Po volilnih govorih kandidata Strečina in namestnika Smoleja se moramo temeljito razgovoriti glede agitacije v zadnjem tednu. Vsaka občina naj pošlje vsaj enega zastopnika na zbor zaupnikov. Volivci iz Domžal in Kamnika pa naj pridejo polnoštevilno.

— Zbor zaupnikov in volilni shod SLS v Kranju. V ponedeljek, dne 12. t. m. bo v Kranju v Društvenem domu ob 11. dopoldne zbor zaupnikov in obenem volilni shod naše stranke. Poročala bosta gg. Janez Brodar in dr. Janko Brejc. Vse krajevne organizacije iz kranjskega okraja povijamo, da pošljejo na zbor vsaj enega zastopnika iz vsakega okraja. Iz Kranja in okolice pa naj pridejo na shod vsi naši sovljudniki.

— Za g. Božidarja Severja. Mažarska vlada je, kakor znano, g. Božidarja Severja, ki je bil že izpuščen, 24. februarja ponovno aretirala. Iz sanatorija ga je odpeljalo pet detektivov neznano kam. Naša delegacija v Budimpešti ni mogla izvedeti, kje se nahaja. Od strani mažarske vlade je to gotovo črna osvetla. Gotovo je, da se Sever nahaja v smrtni nevarnosti. Dolžnost naše vlade je, da Božidarja Severja kot jugoslovanskega državljanja zaščiti in ga potom tozadevnih pogajanj reši. Prepričani smo, da bo minister za zunanje zadeve to storil.

— Radikalna korupcija. »Slov. Narod« poroča 9. t. m.: Inspektor državnih železnice Srečko Benedek je imenovan za višjega inspektorja in odlikovan z redom sv. Save III. razreda. — »Promoveatur«, ut amoveatur« velja v tem slučaju z vso resnostjo. Stvar je namreč sledeča: Srečko Benedek je prvi strokovnjak v železniških prometnih zadevah v naši državi. To je tem večjega pomena, ker naši državi strokovnjakov železničarske stroke sploh manjka in ker naše železnice stoje neposredno pred popolnim polomom. Zato je tak mož kakor Benedek bil nenadomestljiv, da reši vsaj to, kar se še rešiti da. Njemu se je tudi v to svrhu še nedavno poverilo vodstvo prometne inspekcije, potem ko se je odstranil g. Negovetič. Toda Benedek ni dolgo užival svojega važnega resora. Negovetič si je namreč vedel pomagati: pristopil je k radikalni stranki. In glej! Takoj nato ga centralna vlada zopet nastavi, mu poveri vodstvo prometnega inspektorata, ga tako brez vsega sama rehabilitira in izroči možu resor, ki brez večjega vodstva propade in pomaga pospešiti popoln debacle našega železniškega prometa. Benedek pa mora prevzeti drugi posel, se celo poviša in dobi red sv. Save! — Z eno besedo: postani radikal in dobro se ti bo godilo na svetu.

— Bakteriološki zavod v Križevcih na Hrvaškem. V Križevcih je že dolgo obstojal bakteriološki zavod; sedaj je pokrajinska uprava v Zagrebu razširila delokrog tega zavoda in osnovala na njem poseben oddelek za proizvodnjo živalskih cepiv (seruma). Serološki oddelek je prevzel nalogo, da preskrbi našim živinorejcem dobro in ceno cepivo in serum proti nalezljivim boleznim živine in pomaga s tem pri razširjanju cepljenja proti boleznim. Kako smo izvedeli, je omenjeni zavod dovršil vse priprave in začel izdajati svoja cepiva in serume in si cer po zelo nizkih cenah. Zavod deluje pod vodstvom izvrstnega strokovnjaka (dr. Hupbauerja), ki skuša z nizkimi cenami in dobri cepivi znižati cene tem proizvodom tudi drugim zavodom, zato so cene enake samo polovici cene drugih sličnih privatnih zavodov. Pričakujemo, da bo zavod storil svojo dolžnost v vsakem oziru in da bo na ta način vsako leto rešil mnogo gospodarjev pred ogromnimi škodami in izgubami pri živini. V glavnem proizvaja zavod cepivo in serum proti vsem kužnim boleznim (svinjska rdečica, kurja kolera itd.). Vsakemu živinorejcu priporočamo, da si da nabaviti serume in cepiva od gornjega zavoda. Izdajajo se pa na naročila živinorejcev, katerim ta zavod toplo priporočamo.

— D. M. v Polju. Tatvine so pri nas na dnevnem redu. — V noči od 4.—5. t. m. so trije neznanči vlomili vdrljaki okoli k krojaču Ivanu Kepa in D. M. v Polju in mu

odnesli blaga za 27.000 K. Da so naš tatovi drani, se vidi iz tega, da so k ob glavni cesti stojedi hlaji pristavili lestvo in vdrljaki okoli krojača Ljubljani. Ukradeno je krojaču tudi več obleke, ki jo je imel v delu. — Na premikalnem kolodvoru so prejšnji večer najbrž isti tički vdrljaki v vagon in odnesli 3 vreče riža. Imeli so pa smolo. Ena vreča je bila strgana in riž je celo pot kapal ven in tako so ga orožniki iztaknili v svinjaku Karla Novaka, trgovca iz Zg. Kašlja, ki pa seveda nič ne ve, kako je prišel v njegov svinjak. — Par večerov prej je enako »šalo« poskušal Ivan Lukec iz Sp. Kašlja, ki so ga pa železničarji zapazili in je moral oditi praznih rok. — Ona, ki se ogrevajo za centralizem in za radikalce bi, posebno sedaj pred volitvijo, povabil na zaloški kolodvor. Tu se perejo vagoni, v katerih se je naša nova vojska pripeljala v Ljubljano iz Makedonije. Človek ne bi verjel, da je taka mnenaga sploh mogoča. — Jančar Feliks iz Laz je ukradel iz vagonov 30 koš usnja, ki ga je pa orožništvo steknilo za dimnikom, kjer ga je menda sušil. Zda njega suše v luknji.

— Tabele za dimenzioniranje plošč in nosilcev iz ojačenega betona je izdalo Akademsko društvo jugoslovanskih tehnikov v Ljubljani. Tabele so sestavljene po predavanjih priznanega strokovnjaka g. univ. prof. dr. ing. Miroslava Kasala, kar je zadostno jamstvo za njih teoretično in praktično uporabo. V sedanji dobi, ko je ojačeni beton vsestransko priznan prvovrsten gradbeni material, je neizbežno, da si vsak, ki se peča z gradbeno stroko, olajša delo, kar mu je omogočeno potom tabel za dimenzioniranje. Tabele opremljene z navodilom uporabe so tiskane samo na eni strani tako, da si jih lahko vsak sam kašira na platno, ker so v prvi vrsti namenjene praktiki. Naročajo se v knjigarnah ali pa pri Akademskem društvu jugoslov. tehnikov ali dobijo pri gospodarju-skriptorju v društvenem lokalu na tehniški visoki šoli na Mirju soba št. 15. S tem si vsakdo nabavi v praksi neobhodno potreben pripomoček za računanje ojačenega betona ter istočasno pomaga dilaštvu ljubljanske tehnike. — Akademsko društvo jugoslov. tehnikov v Ljubljani.

— Zveza vojnih vdov in sirot ima svoj občni zbor v nedeljo 18. marca ob 9. uri dopoldne v prostorih Konsumnega društva na Kongresnem trgu v Ljubljani.

— Muničija za Črno goro. V Benetkah so oblasti zaplenile parnik »Sibilla«, ki je nalagal muničijo navidežno za Barcelono, dejansko pa je bila namenjena za Črno goro.

— Občni zbor podružnice Jugoslovanske Matice v Kamniku se vrši v nedeljo 11. t. m. ob pol 11. uri dopoldne v občinski pisarni z običajnim dnevnim redom. Člani so naproseni, da se ga udeležijo v polnem številu. — Odbor.

— Večje množino mladih lepih divjih kostanjev za presaditev ima na prodaj Alojzij Zajc, Bellevue, Šiška—Ljubljana.

— Opozorjamo na današnji oglas anončne in reklamne tvrdke J. Zorman, Ljubljana, Gledališka ulica 2. Novi stenski načrti Ljubljane so lično izdelani ter se dobe v trafikah in v glavni zalogi oglasnega zavoda J. Zorman v Gledališki ulici 2 po 7 dinarjev.

— Čevlje kupujte od domačih tovarov tvrdke Peter Kozina z znamko Peko, ker so isti priznani najboljši in najcenejši. Glavna zaloga na debelo in drobno Ljubljana, Breg štev. 20, ter Aleksandrova cesta štev. 1. 3322

II. telovadni teden J. O. Z.

Četrty telovadni večer je nastopil zbor vadiateljev ljubljanske orlovske podzveze. Spored devetih točk je trajal 1½ ure in se skoro brez pavze zelo zadovoljivo razvil pred polno zasedenimi prostori v telovadnici in na galerijah. Tudi več odličnih gledalcev je bilo navzočih.

Krepke, lepo zraščene in izvežbane postavbe so s imponujočim korakom nastopile najprvo s vadiateljskim prostim vajam. Vedno lepe te vaje so — odteveni nekaj posameznih nesigurnosti in povrnosti v izvedbi — žele pohvalo, četudi so že splošno znane. Na konju (na šir) je večina telovadcev očarala tako s kvaliteto kakor s kvantiteto vaj gledalce. Telovadci so s lahkoto in eleganco obvladali tudi najtežje kombinacije.

Elitna točka so bile tekmovalne proste vaje, (zlasti K. in R.). Lepe in težke skupinske vaje težje dosedanjih orlovskih prostih vaj so v zvezi izredno visoki zahtevi ozir. obsežnosti gibov in drznosti sestave shematično pravilno in točno izvajali, daš mestoma godba ni točno harmonizirala. Tako spretnost kakor sila sta v kulminaciji lepo harmonizirali. V te vaje pa je vpletenih več gibov iz že poznanih vaj.

Skakali so s prožne deske čez mizo in čez kozo na mizi, pa čez konja na šir in vzdolž. Videli smo nekaj skokov v najlepšem sportnem stilu (zlasti K. in R.). Lepe ni težke skupinske vaje dveh sestoric, polne raznovrstnih stoj, ki se končno strnejo v eno elektno skupino, so — izvzemši par težke opazljivih netočnosti — čedno podali. Tudi štetje je bilo to pot pravilno.

Tudi boka, ki so ga izvajali 4 pari, je šteti med elitne točke. Skoro brezhibno, s močnimi mahi, izpadi in sunki, ob spremstvu zelo prigodne godbe, so v imponantnem ritmu podali te, v novo skupino trajne vrednosti kombinirane (večinoma

še znane) vaje, ki so sudiše lep učinek in zaslužile burno pohvalo.

Krogli Dasi več moštrov na krogih, znanih iz zadnjih let, ni več v Ljubljani, so bili vendar stoplji talentirani nasledniki v vrsto, ki je po večini v telnih in kolebnih vajah izvajala drzne bravure, da je gledalcem zastajala sapa in nastala v kritičnih momentih grobna tišina. Krasne stoje, toči in salto-skoki iz višine 4 metrov in višje, so imponirali. Zlasti načelnik K. se je odlikoval s stočno eleganco in peresno lahkoto na krogih in konju tudi v najtežjih momentih.

Zaključni nastop v hačoni je bil zelo točno naštudirana premiera v orlovskih vrstah. Fino, živahno in intimno občutenje podajanje elegantnih zamahov, sunkov in lokov je bilo prvovrstno. Tudi sestava je stilistično čista in lepa. Ta večer se je po kvaliteti močno povzpela nad vse prejšnje, današnji pa utegne biti najzanimivejši!

Letos že vsi dosedanj večeri z gotovostjo kažejo, da bo nedeljska akademija v »Unionu« nekaj krasnega, ker bodo na njem sporedu najlepše in najzanimivejše točke celega tedna. Menda občinstvo to instinktivno čuti, ker so vstopnice že večinoma prodane. Sprednjih sedežev (dražjih) že ni več dobiti, od vseh je le še ena četrtna napredaj (v trafiki Union). Kdor si je do sobote ne preskrbi, bo moral stati, če ne bodo tuči stojšča že pred nedeljskim večerom razprodani. J. H.

Danes (petek) je tekmovalni večer. Demonstrirali bodo letošnji tekmovalni program Orlov: Redovne — proste — tekmovalne vaje na drogu in bradlji za nižji oddelek; vaje za višji oddelek; skoki v višino in daljavo; za prvenstvo in proste vaje za 1923.

Primorske novice.

p Okrajno sodišče v Ajdovščini se odpravi? Razširja se vest, da se sodišče v Ajdovščini odpravi in ajdovski sodni okraj spoji z vipavskim. Naravno je, da je ta vest povzročila veliko razburjenja in so se merodajni krogi brzojavno obrnili na vlado, naj ne izpreminja sedanjega stanja.

p Šolska nadzorništa v Julijski Krajini. Izšel je odlok, ki določa sedež za pokrajinska šolska nadzorništa. Julijska Krajina dobi dve šolski nadzorništvu: za istrsko in tržaško provinco eno s sedežem v Trstu in eno za Furlansko pokrajino s sedežem — v Benetkah.

Štalarske novice.

š Na potu v šolo utonil. 5. t. m. je utonil v potoku Vrhovdol pri Limbušu 7 letni deček Jožef Lešnik iz Hrastja. Na potu v šolo mu je na neograjeni brvi spodrnilo, padel je v potok in utonil.

š Otvoritev telefonske centrale pri pošti Sv. Marjeta pri Moškanjeli. Pri pošti Sv. Marjeta pri Moškanjeli je bila dne 1. marca t. l. otvorjena telefonska centrala z javno govorilnico za krajevni in medkrajevni promet.

Konferenca zadružnih revizorjev v Zagrebu.

Zagreb, 3. marca 1923.

Dne 26. februarja 1923 se je v smislu sklepa na občnem zboru Glavnega zadružnega saveza v Splitu vršila v Zagrebu konferenca zadružnih revizorjev. Svrha konference je bila, da 1. pretrese načrt zadružnega zakona, ki naj se predloži parlamentu v prihodnjem zasedanju, 2. da pretrese ureditev pokojninskega razmerja zadružnih uradnikov, 3. da določi temelje za organizacijo vseh zadružnih uradnikov in posebej za Savez zadružnih revizorjev (nadzornikov).

Tej konferenci so prisostvovali: 1. za Hrvatsko-slav. gospodarsko društvo kot osrednje zadruge v Zagrebu gg. Velimir Pleše, ravnatelj namestnik in glavni revizor; Mihajlo Vl. Segedi, Fran Buić, inž. B. Balić, Mile Smoljanović, Dragutin Ružić, Julij Lasman, Marijan Šeringer in inž. Stjepan Hršak, revizorji.

2. Za Središnji savez hrvatskih seljaških zadrug kot zadruge v Zagrebu gg. Vlaho Brečević, glavni revizor; Josip Žerjav in Ivo Grah, revizorja, ter Nikola Jagatić, organizator.

3. Za Zadružno zvezo v Ljubljani gg. Anton Kralj, tajnik, dr. Basaj in Krištofić, revizorja.

4. Za Savez nabavljajških zadrug državnih nameščencev v Belgradu g. Gjuro Marić, gl. revizor.

5. Za Glavni zadružni savez v Belgradu gg. dr. Ljudevit Prohaska, tajnik, in Alfred Čebular, glavni revizor.

6. Za Savez srpskih zemljoradniških zadrug v Belgradu gg. Milivoj Nikolić, upravnik, in Živko R. Živković, glavni revizor.

7. Za Savez srpskih zemljoradniških zadrug v Zagrebu g. Petar Jerković, revizor.

8. Za Zadružni savez v Splitu gosp. Fran Zenko Donadini, revizor in organizator.

9. Za Zvezo slovenskih zadrug v Ljubljani g. Fran Trček, upravitelj.

10. Za Hrv.-slav. gospodarsko društvo kot osrednjo zadruge v Osijeku g. inž. Varga, tajnik in prokurist.

Pred prehodom na dnevni red je predlagal g. Gjuro Marić v imenu Saveza nabavljajških zadrug državnih nameščencev, da se ta organizacija uvrsti v okvir načrta za zadružni zakon.

Tekom rasprave o načrtu zadružnega zakona, ki je trajala celih šest dni, so posamezniki temeljem izkušenj podali mnogo novih vidikov za enotni zadružni zakon, ki naj valja za celokupno zadružništvo v naši državi. Izpremenilo se je več točk in dodalo nekaj novih stavkov, nakar se je sprejela končna redakcija.

Konferenca se je ozirala na vsa obeležja razmer v posameznih krajih naše države ter z izpremembami in izpopolnitvami zakonskega načrta poskrbela, da se obstoječe razlike odpravijo. Delegat Glavnega zadružnega saveza g. Alfred Čebular ima dolžnost, da na revizorski konferenci popravljeni načrt predloži Glav. zadr. savezu in ostalim zvezam. Nato pride načrt pred Savez zadružnih revizorjev v končni študij in stilizacijo. Po tem vsestranskem in temeljitom pretresu in redakciji se načrt izroči Glavnemu zadružnemu savezu, da ga predloži ministarstvu za poljedelstvo in vode.

Vprašanje enotnega zadružnega zakona je eden najvažnejših življenjskih pogojev za napredek našega celokupnega zadružništva. Zato se delo za izročitev tega zakonskega načrta parlamentu kolikor mogoče pospeši. Doslej imamo v naši državi 19 zvez in 12 različnih zakonskih naredb in nebrot novel, kar je ogromna škoda za popolni razvoj zadružnih organizacij. Revizorska konferenca je odločen korak do konsolidacije abnormalnih razmer v zadružnem življenju. Do 5000 zadrug, ki jih imamo v državi, ne more nikamor naprej, ker si zakoni nasprotujejo. Pri tem ima ogromno škodo tudi država, ker je naloga zadružništva, da krepki davčno moč državljanov in ustvarja splošno blagostanje, a te naloge sedaj vršiti ne more. Splošni napredek našega naroda zahteva, da se postavi naše zadružništvo na čvrste temelje potom enotnega zadružnega zakona.

Potem je konferenca razpravljala o pokojninskem zakladu za zadružno uradništvo. Pokojninsko zavarovanje, ki obstoja v Pokojninskem zavodu v Ljubljani, ne velja za celokupno zadružno uradništvo. Razen tega imajo nekatere zadružne zveze svoje pokojninske zaklade. Toda z vsem tem še vedno ni zavarovano celokupno zadružno uradništvo. Zato je konferenca to važno vprašanje vzela v pretres. Končno bo o njem odločal kongres zadružnih revizorjev, ki se bo vršil meseca maja ali junija t. l. v Celju o priliki 40letnice takajšnje zadružne zveze.

Vprašanje zveze zadružnih uradnikov je bilo po vojni že večkrat na dnevnem redu, s iz raznih tehničnih vzrokov — v prvi vrsti prometnega značaja — doslej še ni prišlo do končne rešitve. Revizorska konferenca je po daljši razpravi klenila: V okvirju Saveza bančnih uradnikov Jugoslavije naj se za zadružno uradništvo ustanovi posebna sekcija. G. Donadini, ki je član upravnega odbora tega Saveza, ima nalogo, da o tem uvede s Savezovo upravo neobvezna pogajanja, nakar g. Pleše s dvojico zagrebških tovarišev nadaljuje s Savezom neobvezna pogajanja zaradi pristopa in posebno zaradi pravil zadružne sekcije. Končno odločitev o tem vprašanju pade na zboru zaupnikov celokupnega zadružnega uradništva, ki se po možnosti čim preje skliče v Zagrebu, najkasneje pa povodom glavne skupščine Glavnega zadružnega saveza v Celju.

Eden najvažnejših uspehov, ki jih je prinesla revizorska konferenca, je ustanovitev »Saveza zadružnih revizorjev« na strokovni podlagi.

Konferenca je končno sklenila, da pošlje ministarstvu za poljedelstvo in vode ter posameznim zvezam prošnjo, da nakažejo večje dotacije za pokojninski sklad zadružnih uradnikov in za zgradbo odnosno nakup zadružnega uradniškega doma, kjer naj najdejo zadružni uradniki priliko za zdravljenje in okrevanje. Končno se je izvolil odbor, ki naj sestavi načrt za pragmatiko, veljavno za vse zadružne zveze. Načrt naj se predloži v odločitev glavni skupščini Glavnega zadružnega saveza v Celju.

Konferenca se je zaključila dne 3. t. m.

Gospodarstvo.

g Žitni trg. Na novosadski produktni borzi notirajao žitu sledeče cene: pšenica 450 din, ječmen 310 din, oves 285 din, koruza 235 din, fižol beli 440 din, pšenična moka štev. 00 675 din, štev. vilka 0 662 din, štev. 6 560 din, mekinje 160 din.

g Davčna bremena drugod in pri nas. Angleški zakladni kanceler je v parlamentu primerjal davčna bremena v Angliji, Franciji in Združenih državah. Povedal je, da odpade v Angliji na vsako glavo prebivalstva 10 franc. frankov direktnih in 620 franka indirektnih davkov, v Franciji 940 franka direktnih in 715 franka indirektnih davkov, v Združenih državah 217 direktnih in 213 franka indirektnih davkov. V naši srečni državi pa je l. 1921. odpadlo na vsakega državljanca 7048 dinarja ali po sedanjem kurzu 12 franc. frankov davkov, v čemer pa niso vštete ne monopolske pristojbine, ne carina ne več drugih indirektnih davkov, ki tvorijo pri nas pretežno večino državnih dohodkov.

g Cene živlilom v Plzinu. Govedina kg 10—16 šK, teletina 12—14, svinjetina 18—20, bravina 12—14, gnjat 24 do 26, goveja jetra 14 češkosl. kron, goveja pljuča 5—6, vime 7, vampi 5—6; mladi prašički kg 27—30, kozlišč

ki komad po 25—35, živa gos 48—60, zaklana 50—80, petelin 26—30, kokoši 20—26, puran 70—90, par golobov 10—12, bagonska mast po 18—20, ameriška 12.80—12.40, jugoslovanska 15, loj po 10—14, margarin 14.50, ceres 13, kunerol 13, sirovo maslo 24—26, med 22 do 24, skuta 5—6, mleko liter 2, kislá smetana 6, jajca po 0.70, krompir kg po 5 dK.

g Kovani denar v Nemčiji. Te dni so začeli v Nemčiji kovati denar po dvesto mark. Denar ima isto velikost in debelino kot sedanji srebrni komad po eno marko. Skupna količina kovane denarja bo znašala 60 milijard mark. Izdelalo se bo dnevno dva milijona komadov kovane denarja. Ko se bo izdelalo 15 milijonov komadov, pride kovan denar v promet.

g Amerika in poljedelstvo. Reprezentativna zbornica in pa senat Združenih držav sta sklenila dovoliti v poljedelske svrhe kredit od 600 milijonov dolarjev.

g Zlata podlaga poljske emisijske banke bo znašala 100 milijonov poljskih mark.

g Stanje papirnatega denarja v Angliji. Po zadnjem izkazu Angleške banke je bilo v Angliji na 122.849.000 funtov šterlingov papirnatega denarja v prometu.

g Cene poljskemu petroleju. Zadnje dni se je plačalo za 1 kg surovega olja na Poljskem 800 p. mark.

g Naša trgovska bilanca. V 11 mesecih l. 1922 smo izvozili iz naše države — 2.851.412.468 Din. blaga, v istem času l. 1921 pa za 2.211.196.579 Din.

g Produkcija sladkorja v Belgiji je znašala v letu 1922 15.000 ton, l. 1921 pa 12.000 ton. — Za domači konsum ta produkcija ne zadošča in je Belgija navezana na uvoz sladkorja iz inozemstva.

g Slabo gospodarsko stanje v Petrogradu. «Ekonomič. žiznj» od 20. februarja poroča, da se je zaprlo v Petrogradu tekoma januarja vsled pomanjkanja denarja, sirovin in kurjave ter naraščajočih davkov do 400 trgovin (25 odstotkov skupnega števila) in 300 tovarov (8 odstotkov).

g Dviganje ruskih vrednot na londonski borzi. «Times» javlja, da so se ruske vrednotnice na londonski borzi znatno povišale.

BORZA.

Zagreb, 8. marca (Izv.) Pešta 3.35—3.45, Berlin 0.49—0.51, Italija 4.775—4.80, London 470—473, New York 103.75, Pariz 6.08—6.12, Praga 8—8.02, Dunaj 0.1405—0.1415, Curih 18.85—18.875. — Valuta: lira 4.70—4.725, dolar 98—98.50.

Curih, 8. marca. (Izv.) Pešta C.175, Berlin 0.0275, Italija 25.42, New York 536.25, Pariz 32.40, Praga 15.95, Dunaj 0.007475, Ka 0.0075, Bukarešt 2.50, Sofija 8.10, Beograd 5.45, Varšava 0.0120, London 25.19.

Raznoterosti.

r Plemiči med seboj. Bivši poslanec v avstrijskem državnem zboru znani Adalbert grof Sternberg je tožil princa Croya in par drugih plemičev zaradi razžaljenja časti, ker so mu odrekli »viteško zadostojenje« in sposobnost za viteško poravnavo častnih zadev. Sternberg navaja v svoji tožbi, da si je nakopal med plemiči zamrzo vsled tega, ker se je zavzel za neko visoko damo (Elizabeto Windischgractz); v Jockeyklubu se hazardira za milijarde, tje zahajajo dvomljivi elementi in med plemiči je mnogo takih, ki žive od hazarda. Zagovornik obtožencev je na razpravi dne 1. t. m. označil te trditve grofa Sternberga kot neresnične in izjavil, da so hoteli Sternberga zato izrinuti iz Jockeykluba, ker je bil vedno pijan. Razpravo so preložili zaradi novih prič.

r Preosnova telovadbe na italijanskih šolah. Italijanska vlada je odobrila preosnovo telovadbe na ljudskih in srednjih šolah. Telovadba se odvzame šoli in izroči posebnemu odboru, ki ima svoj sedež v Milanu in v katerem ima svojega zastopnika tudi vlada. Vrhovno nadzorstvo si je pridržalo ministrstvo za javni pouk. Predsednik narodnega telovadnega odbora je senator Mangiagalli, milanski župan in ustanovitelj Poljsportiva v Milanu, po poklicu sloviti zdravnik. Učenci vseh šol so obvezani, da ob prostih dopoldnevih ali popoldnevih opravijo telesne vaje, ne da bi bili vezani na uro. Po vseh krajih, kjer je kaka srednja šola, mora biti poskrbljeno za borišča, stadije, igrišča in higijenične zavode, ki naj služijo mladini v svrhu čim popolnejše telesne vzgoje. Odlok odreja vse potrebno tudi glede dosedanjih telovadnih učiteljskih mošt, ki se deloma upokojijo, deloma pa prevzemo v novo službo.

r Pes — tihotapec. Finančna straža na saksonski meji je pazila na psa, ki je pravilno tekal čez mejo in o katerem se je govorilo, da prenaša samo drage reči. Naposled je straža postrla svoje opazovanje ter pasjega tihotapeca — ustrelila. Okoli sebe je imel navite osem metrov črne svile, a v gobcu je nesel paket, v katerem je bilo 8 parov ženskih nogavic. Pes je bil tako prekanjen, da se je že oddalež izognil finančni straži.

r Zrakoplovni promet v Rusiji. Nemško-ruska družba zrakoplovov Derulft, katere že vzdržuje pošto Koenigsberg—Moskva, vzpostavlj sedaj tudi zračni promet Moskva—Taskest v daljavi 2800 km. Pot bo trajala 36 ur, bo šla preko Kjazanj—Samare in bo stala 12 zlatih kopejk od km.

r Krste iz trstovine. Zaradi »lno visokih cen resenih krst je v Oldenburgu neka družba prijavila patent za krste iz trstovine. Očvir za krste je

lesen, stene pa spleteno iz trstovine in na poseben način zamazane. Cena je za polovico nižja nego za lesene krste.

r Northeliffova zapuščina. Zapuščinsko sodišče je ocenilo plemoženje pokojnega lorda Northeliffa na štir in pol milijona angleških funtov. Dedič davek znaša 1.300.000 funtov. Dedičem »kralja časnikov« ostane torej še okoli osem milijard jugoslovanskih kron »šestegac«.

r Dunajske zastavljalnice. Kakor poročajo dunajski listi, prinesejo Dunajčani v zastavljalnice slednji dan predmetov v vrednosti za 400 do 500 milijonov in sicer od najdragocenejših biserov do najnavadnejših predmetov.

Ljubljanske novice.

lj Javni nameščenci — somišljeniki! — Pozivljamo Vas k polnoštevilni udeležbi skupne stanovske manifestacije za opravičene zahteve vseh javnih nameščencev — vseh stanovskih organizacij i. s. v smislu sklepa naše odborovalne seje. Shod bo pravočasno objavljen po zastopnikih vseh društev v vseh časopisih! Solidarno vsi na manifestacijo! — Odbor organ. j. n. s. SLS.

lj Vsi na veliko javno protestno zborovanje, ki bo v nedeljo, 11. t. m. ob 10. dopoldne v dvorani »Ljudskega doma« (strelišče)! Manifestirati hočemo na dostojen, toda glasen način za službeno pragmatiko, za popolno ukinjenje maksimiranja rodbinskih doklad, za zvišanje z novo uredbo izenačenih doklad, za noveliranje pravilnika k stanovskemu zakonu ter za uvrstitev Ljubljane v I. draginjski razred. — Vsa lokalna združenja pozivljamo, da se pridružijo našemu protestu. — Osrednja zveza javnih nameščencev in vpokojencev v Sloveniji in sporazumljena železničarska združenja.

lj Vstopnice za orlovske akademije v Unionsu v nedeljo 11. t. m. naj si takoj preskrbi, kdor želi videti zanesljivo to lepo prireditev, ker je do danes jutraj ostalo le še 120 sedežev neprodanih (v trafiki Unions).

lj Umrl je Ivan Lenart, bančni sluga. Pogreb bo v petek, dne 9. t. m. ob 4. uri popoldne.

lj Za Borštnik-Veprovskov nagrobni spemnik so darovali: po 200 Din g. Leopold Kovač, po 100 Din »Jugoslavija« spl. zav. družba, »Slavenska banka«, »Jadranska banka«, »Balkan«, »Trgovska banka«, »Štavsena družba d. d.«, gg. V. Fischer, Joža Rohman, Iv. Knez, Medič-Rakovec & Zankl, Ant. Krišper, J. Maček, Iv. Jelačin, Peter Kozina; po 50 Din »Induse«, »Kavarna Central«, »Textilia«, »Orient«, »Alko«, »Obrotna banka«, »Zadružna banka«, gg. A. Volk, Kmet & komp., D. Slachta, C. de Gregoris, Lojze Slanovec, G. Možina, F. Pogačnik, D. Bračko, Pinter & Lenard, H. Suttner, F. Čuden, Avg. Agnola, Rosner & komp., Sever & komp., Hrovat & komp. Prvi izkaz 3822 Din. Skupaj 5522 Din. Vsem darovalcem iskrena hvala! »Udr. gled. igralcev« (Drugi izkaz.)

lj Dražba mestnih njiv. Dražba mestnih njiv v zakup, ki je bila zadnjič preložena, se vrši: 1. V torek, dne 13. marca 1923 za njive za Bežigradom in ob gramozni jami na Vodovodni cesti. 2. V sredo, dne 14. marca 1923 v Kolesiji, ob Zeleni poti in ob Ljubljani na prostoru bivše vojaške plavalnice. 3. V četrtek, dne 15. marca 1923 v Mesariji in Na smeteh. 4. V petek, dne 16. marca 1923 za Klavnico in na Orlovem vrhu. Pričetek dražbe ob 9. uri dopoldne na imenovanih njivah. Dosedanji zakupniki imajo prednost, da se dražbo udeležijo in plačajo povišano štirikratno dosedanje zakupnino, koleke in občinsko takso 2 odstotka. Kdor ne pride k dražbi in ne plača povišane zakupnine, se dotični kos njive zdraži in odda najvišjemu ponudniku. Radi gnojenja njiv traja zakupna doba 3 leta.

lj Dramatična šola »Udruženja gled. igralcev« v Ljubljani je pričela z drugim semestrom. Poleg dosedanjih gg. predavateljev prično s predavanji še gg. prof. Koblar, arh. ing. Kregar in ak. slikar Vavpotič.

lj Mestna zastavljalnica ima tomesčno dražbo julija 1922 zastavljenih predmetov 15. t. m. popoldne.

lj Polietjska kronika. Cecilij dr. Korunovi je bila ukradena velika broša v obliki jajca, okrašena z diamanti, zlata damska ura, zlata ovratna verižica in 2 zlata ženska prstana. Oškodovana je za 25 tisoč kron. — 1000 K vredna volnena pelerina je bila ukradena Ignaciju Volanu. — Cerk Mariji in Ciler Alojziju je bila ukradena zlatina v vrednosti 13.240 kron.

Cerkveni vestnik.

OBNOVITEV SV. MISIJONA V CERKVI SV. JOZEFA V LJUBLJANI.

Od 11. do 25. marca 1923. se obhaja v cerkvi sv. Jožefa obnovitev sv. misijona z razporedom: I. teden: Za ženstvo od 11. do 18. marca. Začetek v nedeljo 11. marca ob 6 uri zvečer. — Vsak dan so 3 govori: zjutraj ob pol šestih, popoldne ob štirih, zvečer ob sedmih. V nedeljo 18. marca ob 6 zjutraj skupno sv. obhajilo, zvečer ob 6 zaključek. II. teden: Za moške in mladeniče od 19. do 25. marca. Vsak večer ob pol osmih govor in kratek blagoslov. Začetek na praznik sv. Jožefa ob pol osmih zvečer. Zaključek na cvetno nedeljo ob pol osmih zvečer.

c Papeževa misija v Krimu. Na podlagi v Rimu sklenjenega sporazuma med sovjetskim zastopnikom in Italiji in v katoliškimi državnimi tajnikom je dobila papeže-

va misija za pomoč stradalajočim iste pravice in privilegije kakor vse sedaj delujoče tuje misije. Papeževa misija je otvorila kuhinje na jugu Rusije, predvsem na Krimu in v Evpatoriji, kjer strada večja polovica prebivalstva. Na tisoče strganih in lačnih otrok se je vrglo na prvo kosilo, ker so se vsi bali, da ne bo zadosti. Na srečo se razvija delovanje vatikanske misije jako razveseljivo. Upati je, da opravi v Krimu isto veliko delo kakor Amerikanci ob Volgi. Vodi telji misije so pokazali izredno iznajdljivost, da bodo kos svoji težavni nalogi v napol izumrli deželi. (Evpatorija sama šteje sedaj le 12.000 namesto prejšnjih 40.000 prebivalcev.) Tako na primer se uporabijo za kuhanje hrane stare mine, katere se lovijo v Črnem morju in se prenamestijo v delavnice misije.

c »Visoko šolo za vero« so ustanovili Jezuitje pri svoji univerzi »Gregorian«. Šola služi laikom v svrhu verske naobrazbe, ki je v Italiji vsled laizacije šole zelo pomanjkljiva, kajti privatni verski poduk po cerkvah je, kakor splošno trdijo, le slab nadomestek. Na tej visoki šoli za vero se podučuje apologetika, modroslovje, morala, sociologija, cerkevna zgodovina. Gojencev je letos 350.

c Na gori Tabor se je dokončala velika bazilika »Preobraženja Gospodovega«, ki so jo bili Turki leta 1263 zažgali. Nova cerkev je sezidana v slogu sirskih bazilik IV. stoletja. Tla so stara, prekrasni mozaik, kakor se je nahajal v stari baziliki. Cerkev je sezidana vseskozi z ameriškimi denarjem. Amerikanci prirede k tej cerkvi velikansko romanje decembra tega leta.

c Italijansko framasonstvo rapidno razpada. Najprej so socialisti vrgli framasone iz svoje stranke, potem je Partito Popolare izpodkopal framasonstvu tla, zdaj pa so fašisti svojim članom strogo prepovedali članstvo v framasonskih ložah. Tudi komunistična internacionala prepoveduje vsak stik s framasoni. Framasonstvo ni več v modi in bo najbrž popolnoma zmrznilo.

c Glasovi o združenju ruske pravoslavne cerkve z Rimom. Berolinski »Dne« poroča, da se celo že v ruskih vaseh kmetje pogovarjajo o združenju pravoslavne cerkve s katoliško.

Prosveta.

pr Tržič. Prosvetni odbor J. D. vabi na 17. prosvetni večer, ki bo v ponedeljek 12. t. m. ob osmih zvečer v »Našem domu« s sporedom: 1. V. Parma, »Mladi vojak«. Igra na klavir Lad. Slabe; 2. »Papeževa turobni dnevi: Papeževa hčla. Predava Fr. Etič; 3. J. Pavlič, »Uspavanka«, poje T. Slabe; 4. Stara pravljica o vitezi z resnice i pravice svitlim mečem. Pripoveduje C. Milavec; 5. Dramatizirana Čehova novela: »Prepozno...« Igra na odru Joško Vider in R. Ahadič. Čitalec: Rud. Pečjak. — Vabljeni vsi! Vstopnine ni!

pr Beethovenova V. sinfonija spada med največje glasbene umotvore v svetovni glasbeni literaturi. V samih Beethovenovih delih zastopa ona poleg IX. sinfonije najodličnejše mesto. Duševno vsebino sinfonije je skoro nemogoče opisati, saj je znano, da je bistvo glasbe tako skrivnostno, da se začnjenja njeno bogastvo ravno tam, kjer pojmi in besede popolnoma prestanejo. V. sinfonija je najidealnejše delo umetnika misleca, ki je gledal in občutil svet v vsej njegovi notranjosti. V sinfoniji se zrealizirajo vsa čutila v vseh spreminjajočih se fazah. Tako veselje in žalost, upanje in zaupanje, notranja razdvojenost in tiha udanost, drzen ponos in ljubeznjivo hrepenenje itd. Skladati je začel Beethoven to svoje delo ravno v letih 1800 in 1801, ko se mu je, vedno bolj porajala skrb, da bo popolnoma oglušil. V tem času je začel z ustvarjanjem V. sinfonije, katere je dokončal decembra meseca 1808. leta. Občinstvo opozarjamo na to znamenito delo, katerega proizvajalci orkester Dravske divizije na svojem sinfoničnem koncertu v ponedeljek, dne 12. t. m. Predprodaja vstopnic v Matični knjižarni.

pr V. Gostiša: »Venček narodnih pesmi«. Venček bodo pozdravili naši pevski zbori vsled njegove domače melodioznosti; tudi izvežbani pevski zbori se ne bodo sramovali se ga učiti. Priporočamo posebno našim pevskim zborom po deželi. — I. F.

Socialni vestnik.

a Vprašanje nočnega dela v avstrijski pekovski obrti. Nedavno so dunajski pekovski mojstri začeli gibanje, da se odpravi prepoved nočnega dela v pekovski obrti. Te dni je bila na Dunaju klicana seja celokupnega načelstva pekovske centralne zadrzne zveze, da sklepa o potrebnih korakih. Proti vsemu pričakovanju so se za zastopniki vseh deželnih zvez razen dunajske izrekli proti ponovni uvedbi nočnega dela, češ da prepoved ne štiti samo pomočnikov, ampak tudi mojstre in tvori nasip proti poplavi po veleobratih. Delegati so se izrekli samo za to, da bi se praviljalna dela začela še pred 5. uro.

a Dobro znamenje. Te dni se je oglasila v avstrijskem finančnem ministrstvu deputacija brezposelnih stavbenih delavcev, ki je prosila, naj se podpiranje brezposelnih izpremeni v produktivni način, to je, da naj se namesto podpor začne s popravilo drž. poslopij. Tako bode delavstvu dana

prilika, da si denar pošteno zasluži, a država bo pri tem imela svoj dobiček. Finančni minister je izjavil, da mu je želja delavstva zelo simpatična, da pa zaenkrat za stavbna dela nima zadostnih sredstev.

Turistika in sport.

Motoklub Slovenija v Ljubljani. Oporzajo se vsi motoeklisti in vsi ljubitelji motoeklistike, da se vrši ustanovni občni zbor danes v petek, dne 9. t. m. ob 8. uri zvečer v klubovi sobi restavracije pri Slonu.

Poslano.

Dne 6. sušca 1923 sem poslal načelstvu NLS, uredništvu »Ljudskega dnevnika« in uredništvu »Ljudskega tednika« v priporočenem pismu priloženi

POZIV!

Na ponovne »Slovenčeve« trditve, da je sedanja dr. Iv. Šusteršičeva politična akcija denarno subvencionirana iz Belgrada, je »Ljudski tednik«, št. 2 od 15. februarja t. l. razpisal nagrado v znesku

100.000 kron

vsakemu, ki gospodom od Narodno ljudske stranke z glasili »Ljudski dnevnik« in »Ljudski tednik« dokaže le en vinar, ki bi ga dobili iz kakršnegakoli fonda in ne od svojih zvestih in požrtvovalnih somišljenikov.

Podpisani France Žužek, tajnik I. delavskega konsumnega društva v Ljubljani, Kongresni trg 2, izjavljam, da reflektiram na razpisano nagrado v znesku

100.000 kron

in pozivljam merodajne gospode od NLS, »Ljudskega dnevnika« in »Ljudskega tednika«, da v teku osmih dni deponirajo znesek

100.000 kron

bodisi pri sodišču, bodisi pri katerikoli banki v Ljubljani in da me obenem na zgoraj navedeni naslov obvestite, kdo je denar deponiral, da bom vedel, s kom imam opraviti.

Kakor hitro dobim obvestilo, da je nenar naložen po tem in tem subjektu, nastopim takoj dokaz resnice, da je sedanja dr. Šusteršičeva politična akcija denarno subvencionirana iz Belgrada.

V nadi, da se zadeva konča čimpreje, beležim z odličnim spoštovanjem

France Žužek I. r.

V Ljubljani, dne 6. sušca 1923.

Vsakemu pismu sem priložil kuverto in porto za priporočen odgovor in sem prosil, naj mi naslovi potrdje prejem pisem.

Mesto pisemnih odgovorov pa je priobčil »Ljudski dnevnik«, št. 30. od 8. marca v »Listnici uredništva« sledeče:

G. France Žužek, tajnik I. delavskega konsumnega društva v Ljubljani, Kongresni trg 2. V odgovor na Vaše dopise izjavljam, da se ne spuščamo v predpustne šale in samo ugotavljamo, da niste doprinesli nobenega dokaza. Če imate kaj pozitivnih dokazov, jih predložite, na kar bomo govorili dalje. Razpisana nagrada Vam ne uide. Še večji bo pa politični kopital, ki ga boste iz tega kovali. O kakem deponiranju ni bilo govora, pač pa smo razpisali nagrado za slučaj, da nam kdo prinese pozitivne dokaze. Vaše dopise pa smatramo le kot navadna sramotjenja, ki pravzaprav ne zaslužijo odgovora. Čakamo pa pozitivnih dokazov. — Uredništvo.

Takol — Ne boste pihali kaše gg. od NLS! Da bi Vi sami sodili o mojih dokazih, ali so »pozitivni«, ali ne? Da bi bil tožitelj obenem sodnik? Ne, ne! Tako na jugu Balkana pa le še nismo! Pozval sem Vas, da deponirate razpisani denar! Tega niste storili. Zakaj ne? Saj Vam, ki ste čistih rok, ki ne dobivate niti vinarja iz kakršnegakoli fonda razun od zvestih in požrtvovalnih svojih somišljenikov, pač ne gre za tistih borih 100.000 K, marveč za to, da operete svojo čast! Vi niste samo prepričani, da Vam Slovenčevih trditve njihče dokazati ne more, marveč celo veste, čisto natančno veste, da so trditve o reptilskem fondu itd. čisto navadna laž, — zakaj bi torej denarja ne deponirali? Vi, ki veste, da ste čistih rok, Vi, ki veste, da Vam podpor iz Belgrada nikoli in nikdar nihče dokazal ne bo, Vi se branite deponiranja denarja? Ne bodite no! Kdo Vam pa kaj more?

Tako bi pa tudi Urša Plut razpisala nagrado za 100.000 K. da ji France Tra-ram nikdar ni kupil srca iz lecta, češ: o pozitivnih dokazih bom pa sodila jaz sama, jaz Urša Plut, samska zakonska hči z Brega, št. 61

Ali mislite gospodje, da bi se res dobil človek, ki bi bil tako daleč za luno, da bi zbral dokazilni material in bi ga predložil Vam v razsodbo?

Ne, gospodje! Deponirajte 100.000 K, kot sem Vas pozval, potem pridem z dokazi — ne pred Vami, ampak pred sodiščem! Ljubljana, dne 8. marca 1923.

France Žužek.

Učiteljski vestnik.

Slomškova zveza. Danes popoldne ob pol 5. uri nadaljevanje predavanja R. Pečnjaka, Jugoslovanska tiskarna, III. nadstropje. Vabljeni člani.

Narodno gledališče.

OPERA.

Petek, 9. marca: VRAG IN KATRA. Red C.
Sobota, 10. marca: TOSCA. Red B.
Nedelja, 11. marca: VRAG IN KATRA. Izven.

DRAMA.

Petek, 9. marca: Zaprti.
Sobota, 10. marca: OTHELLO. Izven.
Nedelja, 11. marca: ob 3. popoldne MADAME SANS GENE, ob 8. zvečer UGRABLJENE SABINKE. Izven.

Operna pevka gospa Lewandovska nastopi prvič po prestani dolgotrajni bolezni v soboto dne 10. t. m. v naslovni vlogi Jančkovice opere »Jenufa«.

Pri predstavi Dvojakove opere »Vrag in Katra« v petek dne 9. t. m. poleg vloge kneginje gna Sfiligojeva, vlogo hudiča g. Zupan in vlogo Luciferja g. Pugelj.

Gledališki list št. 21 prinaša poleg repertoarja drame in opere tudi pod »Razno« zanimivosti. Kot priloga na umetnem papirju sliko g. Počka, člana drame.

Ljubljanska porota.

Oprostitev bratov Besednjakov dne 7. marca t. l. je v avditoriju, katerega so tvorili v pretežni večini verižniški in spekulantski krogi, vzbudil veliko pozornost in v delu verižniškega občinstva zažudenje. Verižniški krogi so se pomenljivo smejeli in delali neokusne opazke: »Se bomo delali kšefte!« »Dobro sta se izrezala!« Posebno vesela je bila žena pobeglega verižniškega spekulanta Smuka, o katere moči se je čulo šepetanje, da ne more bivati daleč od ljubljanske justične palače. Splošen krahot je povzročil klic nekega verižnika, kateri je vzkliknil: »To bo Habe grod gledal, ko bo jutraj v »čajngah« bral, da sta se Besednjaka izlozila!«

ROPARSKA TOLPA E GLINC.

Ljubljana, 8. marca.

Za danes sta raspisani dve razpravi. Obtožbi zaslopa prvi državni pravnik Domenico, vodi ju nadsvetnik Mladič. Prvi se zagovarja zaradi hudodelstva ropa 22 letni Franc Smuk z Glince, 28 letni France Oblak in 21 letni Josip Marn, zaradi hudodelstva poskušnega ropa pa 1. 1893 v Celovcu rojeni ključavničarski pomočnik z Glince Franc Heuff.

Priprave za roparski napad.

19. februarja 1919 so prišli v delavnico Antonije Heuffel na Glinceh št. 258 Smuk, Oblak, Marn, Heuffel in James Senger z namenom, da se pripravijo na roparski napad na sosednjo hišo Ivane Cirman. Organiziral jih je Heuffel, kateri je izvedel, da hranijo Cirmanove 30.000 K denarja in jih pregovoril za napad v »Ameriki« na Glinceh. Pri Heufflovi so se preoblekli in pokrili obraze s »gasmaskami«. Priprave je vodil Heuffel, napad pa Janez Senger.

»Mi smo boljševiski, boste dali denar!«

Cirmanovi so ravno odvečerali in odmolili, ko so roparji prišli. Senger je vstopil v hišo in zaklical: »Mi smo boljševiski, boste dali denar!« Ker je hotela zbežati, jo je z eno roko prijel za roko, z drugo ji je nastavljal samokres na prsa. Lojterjevi se je posrečilo iztrgati se. Bežala je v Pirnatovo gostilno, kjer je dobila dva stražnika, s katerima se je vrnila domov, toda roparji so medtem že ušli. Prebredli so Gradaščico in zbežali v Mestni log.

Ponesrečeni roparski napad na vinskega trgovca Vertačnika

Roparska straža je gnila obtožence v noči na 21. februarja 1922 na pohod proti vinskemu trgovcu Francu Vertačniku z namenom, da bi mu odvzeli denar, ker so zvali, da je Vertačnik bogat. Senger je pri Vertačniku trkal, ampak previdni Vertačnik ni hotel odpreti in so roparji odšli, ne da bi bili kaj dosegli.

Razprava je trajala do dveh popoldne, ko so se podali porotniki v svojo posvetovalnico. Obtoženci so v svojih zagovorih vsi reč olepševali, marsikaj so drugače opisovali, kakor na policiji in v preiskavi. Porotni senat je stavil porotnikom sedem glavnih vprašanj. Prvi državni pravnik Domenico je v svojem govoru povdarjal, da je današnja razprava odsev prvih polomov, ko ni padla v prah samo bivša monarhija marveč disciplina tudi v civilnem prebivalstvu: povod so se vršili ropi, tudi v zasebnih hišah. Zagovornik dr. Novak (zagovor-

nik Franca Smuka), dr. Pegan (zagovarjal Oblaka in Heuffla) in dr. Švigelj (Marnov zagovornik) so opisovali oba pohoda kot nedolžni šali in povdarljali, da se od takrat pretekla že tri leta. Odgovarjal jim je kratko prvi državni pravnik Domenico, kateri je pobijajoč njihova izvajanja zahteval, naj porotniki potrdijo vsa vprašanja, ki so jim bila stavljena. Ko je vstal dr. Pegan z namenom, da odgovarja predgovorniku, mu je predsednik nadsvetnik Mladič rekel: »Kratki bodite, saj ste prej pripovedovali cele storitve!« Porotniki so potrdili prvi dve glavni vprašanja glede na rop pri Cirmanovih z ozirom na Smuka in Oblaka, ostala vprašanja so pa zanimali. Obsojeni so bili: Franc Smuk in France Oblak vsaki na tri leta težke ječe, Josip Marn in Franc Heuffel sta pa bila oproščena. Razprava je trajala do tri četrt na štiri popoldne.

Ob pol petih se je nato razpravljalo o sledeči zadevi:

TATINSKI IZLET LJUBLJANČANA NA DUNAJ IN NJEGOVA SMOLA V BERLINU.

Drugi se je zagovarjal leta 1887. v Brežicah rojeni, toda v Ljubljani odgojeni in istotam stanujoči klepar Rudolf Sotler. Poleti 1921 mu je umrla mati, katerega mu je baje zapustila 35 tisoč kron. S Slavkom Windischem se je odpeljal na Dunaj. Stanoval je pri trgovcu Francu Wagnerju, kateri jima je popolnoma zaupal, ker ga je poslal k njemu Wagnerjev prijatelj in znanec železniški mojster Leo Jerše iz Ljubljane in ker sta bahala z denarjem in imela veliko priljage. Zaupanje je pa Sotler grodo zlorabil in je 18. marca 1922 odklenil Wagnerjevo omaro, pisalno mizo in blagajno in odnesel velik plen. Pri tatvini Windisch ni sodeloval. Sotler se je odpeljal s plenom v Berlin, kjer je pa, kakor trdi, imel smolo, ker mu je Jean Wechlin s še enim tatov v družbi Hilde Schulze ukradel njegov dunajski tatinski plen. — Sotlerja je zagovarjal bivši sodnik dr. Vovk.

Sotler je v svoj zagovor govoril skrbno sestavljen kratek govor, v katerem je povedal, da je Wagnerja okradel, ker da je mož zabavljaj žez Jugoslovane, žez kralja in ker da je Wagner svoje dragocenosti »rekviriral« v Jugoslaviji, vsled česar se je hotel maščevati. Prvi državni pravnik Domenico: »Kaj ste nameravali z ukradenim blagom?« — Sotler: »Pokloniti sem ga nameraval Sokolcu!« — Porotnikom je bilo stavljeno eno glavno vprašanje. Prvi državni pravnik Domenico je v svojem govoru rekel, da če bi bil on penik ali pa časnikarski poročevalec, bi naslovil pesem ali poročilo o Sotlarjevem zločinu »Politični tat ali »Dobrota je sirotca ali »Priporočeni gost«. Po govoru prvega državnega pravdnika je Sotler še en-

krat govoril in rekel, da je šel žez Berlin v Jugoslavijo, ker se je bal nemškutarjev ob meji, če bi se bil z Dunaja peljal naravnost v Jugoslavijo. Porotniki so soglasno potrdili na nje stavljeno vprašanje z utesnitvijo, da je vrednost presejala 1000. toda ne 4000 K. (Wagnerju ukradeni blago je bilo sodniško cenjeno na 148.000 K.)

Sodišče je prisodilo Sotlerju eno leto težke ječe.

15 velikonočnih pesmi. Riharjevi, Vavkovi, Cvekovi, Ljubičevi in drugi napravi Zbrala in za mešani zbor priredila Jos. Steherl in St. Premrl. Te v IV. pomnoženem in popravljenem natisu pravkar izišle pesmi, se dobivajo in naročajo v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani. Part. 30 dinarjev, glasovi po 4 dinarje.

Poizvedovanja.

Izgubila se je dne 6. marca zjutraj na Tržaški cesti od tovarne Golob do tobačne tovarne moška deksa-ura. Pošten najditelj se prosi, da jo proti dobri nagradi vrne v naše upravnništvo. 1333

Pozabljeno. V soboto, dne 3. marca je bil pozabljen v večernem vlaku, ki vozi na Gorenjsko v vozu II. razreda na sprevodniškem stolu zavitek s sledečo vsebino: kos črne suknja, svil. robe in dr., kakor rosete, špaga, trak in barvice. — Pošten najditelj naj bi oddal proti primerni nagradi postaji Šk. Loka.

Meteorološko poročilo.

Ljubljana 306 m n. m. vrl.

Čas opazovanja	Vis. meteora v min	Intenzitet v U	Čas trajanja v U	Nebesni svetlobo	Čas trajanja v min
7.3 21 h	290	6.1	1	d. obl. sever	
8.3 7 h	730.3	4.4	0.9	obl. sever	
8.3 14 h	729.4	12.3	1.1	obl. sever	

Elektromonter

popolnoma vešč za prosto napeljavo visoke in nizke napetosti vrtilnega toka, dobi takoj mesto. Predvsem mora biti izrezen in pošten. Naslov pove uprava »Slovenca« pod številko 1351.

KUHARICA

mlada, pošena, razumna v gospodinjstvu, želi mesta pri kakem samostojnem gospodu ali v župnišču. Naslov v upravi »Slovenca« pod »KUCHARICA« 1338.

Trgovski pomočnik

dobro izvežban v trgovini z mešaním blagom, 20 let star, želi PREMENITI službo. Gre tudi na deželo. — Ponudbe z navedbo plače pod šifro: »AGILEN« za anončno in reklamno družbo Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg št. 3.

PIANINO naprodaj

dobro ohranjen. Cena 30.000 K. — Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 1304

Iščem

svojo sestro Ano Jazbec

staro približno 32 let, doma iz Sevnice pri Savi. Spod. Stajersko. Pred kakimi 10 leti se je nahajala pod naslovom »Gostilna Lev« (»Leone«) v Florijanski ulici v Ljubljani kot šivilja. Ako je komu o njej kaj znano, prosim, da mi poroča in bom povrnila stroške, ako pa sama čita, naj se mi oglasi na naslov: FRANČIŠKA JAZBEC, 1086 Addison Road N. E., Cleveland Ohio, Severna Amerika. 1290

Upokojenec

in dober boljši obrtnik s pomočniki, 38 let star, želi znanja z gospodično ali vdovo v svrhu prireditve na prometnem kraju ali vsaj blizu prometnega kraja. Naj se mi oglasi pod: »UPOKOJENEC 1289« na upravnništvo »Slovenca«.

čistokrvn doberman

črn, z rujavimi lisami, jako lep, na mednarodni razstavi psov dobil II. nagrado in diplomu, nekaj dresiran, NAPRODAJ zaradi preselitve. — P. MARKOVIČ, Gosposka ulica št. 4, II. nadst., Peirca.

HLAPEC.

Sprejem takoj pridnega in poštenega HLAPECA, ki zna opravljati vsa kmečka dela, na večje posastvo blizu Ljubljane. Plača po dogovoru. Pisemne ponudbe na upravo lista pod »PRIDEN 1298«.

Graščinsko kuharico

dobro, izkušeno moč, zdravo, v starosti od 30 do 50 let, samo z najboljšimi pričevaji, IŠČEMO za vstop s 1. aprilom na Gorenjsko. Želi se navedba glede plače. Ponudbe na upravo lista pod št. 1300.

Kranjskogorska podružnica SPD ima svoj

REDNI OBČNI ZBOR

v nedeljo, dne 11. marca, ob pol 14. uri v hotelu Razor v Kranjski gori z obilnim vzporedom.

PRODAM radi selitve dobro idočo

stensko uro

(Pendeluhr) — STARINSKO OMARO, ITAZERE in drugo. — Elizabetna cesta št. 6, pritrilje, desno. 1353

Dva AUTO

1 mali, enosedežni, in drugi štirisedežni sta ceno NAPRODAJ. — Ogledata se v mehanični delavnici E. LAH, Spodnja Šiška št. 13. 1355

GARJE krasne, lisaje odstrani pri človeku in živalih **Mafelomazilo**, ki je brez duha in ne muze perila. 1 lonček za 1 osebo po pošt 7 D n. pri **T. MKOCI, lekarna Ljubljana, Slovenija.**

Z »Oreal Hené«

barvam sive las v vseh barvah — (tudi modnih). — Izdelujem vsa LASNA DELA. — M. PODKRAJŠEK, Ljubljana, Sv. Petra cesta. 1206

Svila, čipke modni nakit!

A. Šinkovc nasl. K. Soss Ljubljana, Mestni trg 19.

Parkete

hrastove in bukovne — prvovrstni slavonski les, kakor broderski pod, v vsaki množini, s polaganjem ali brez, po najnižji ceni dobavlja **tvrdka IVAN PRIMOŽIČ,** parketar, BEOGRAD, Strahinje Bana ulica broj 43. 857

Priporočajo se sledeče domače tvrdke:

(Ohjava 4 dinarje.)

ELEKTROTEHNIČNO PODJETJE
Ivan Bogataj, konces. elektrotehnično podjetje, Sv. Petra cesta 30.

KLEPARJI:

Remžgar & Smerkol, Florijanska ul 13
Produktivna zadruga kleparjev, inštalaterjev, kolarjev in krovcov v Ljubljani, Kolodvorska ulica št. 28
Korn T., Poljanska cesta št. 8

MEHANIČNA DELAVNICA:

pisalne, računske, razmnoževalne in druge pisane stroje popravila in prunavlja **Ludovik Baraga,** Selenburgova ulica 6/1.

PARNA PEKARNA:

Jean Schreya nasled. Jakob KAVČIČ, Gradišče št. 5.

KLOBUKE in TELOV. POTREBŠČINE:

Kunovar Ivan, Stari trg št. 10.

STAVB. IN GALANT. KLEPARSTVO:

Ferenc & Fuchs, Ljubljana, Mirje št. 2

SPEDIČIJSKA PODIETJA:

»Orient« d. d., Sodna ulica 3, Tel. 463.

Ranzinger R., Cesta na ruž železn 7-9.

TROGOVINA Z ŽELEZNINO:

Sušnik A., Zaloška cesta št. 21, Ljubljana

TROGOV Z DEŽNIKI IN SOLNČNIKI:

Mikuš L., Mesni trg 15

TROGOV Z ŽELEZNINO IN CEMENTOM:

Erjavac & Turk pri »Zlati topali«, Valva-zorjev trg št. 7

ZALOGA POHISTVA:

F. Fajdiga sin, Sv. Petra cesta št. 17.

Inserirajte v „Slovenca“!

HIŠA na prodaj!

obstoječa iz 4 stanovanj z električne razsvetljavo, pri glavni cesti, 10 minut od Celja—Gaberje, zraven nad 1 oral vrta in njive, pripravno za obrtnika al penzionista. Več pove J. WERNIK tesarski mojster, Gaberje št. 134, Celje

Slovo.

Ker se nisem mogel od vseh svojih cenj. odjemalcev, prijateljev in znancev osebno posloviti, Vam kličem pri svojem današnjem odhodu iz Ljubljane: na veselo svidenje in prisrčni Zdravo!

Vdani

JOSIP ŠELOVIN.

ELIN, družba za električno industrijo d. z. o. z.

ELIN gradi električne centrale.

ELIN proizvaja in dobavlja vse električne stroje in elektrotehnične aparate in izdelke.

ELIN projektira brezplačno vse naprave in obrate, ki so v zvezi z elektrotehniko.

Tehnične pisarne in zaloge:

Ljubljana, Dunajska cesta palača Ljubljanske kreditne banke, mar. bor. Vestrijska ulica 11.

Stenski načrt Ljubljane je izšel

v zalogi »Stenskih reklamnih načrtov trgovsko-prometnih središč in kopalšč kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev« ter se dobiva po vseh trafikah za ceno od Din 7.—, po pošti Din 8.—, kakor tudi v glavni zalogi:

Oglasni zavod:

J. Zormanovo anončno in reklamo podjetje

Ljubljana, Gledališka ulica 2.